

Uresničevanje sodelovanja med ELKOM in Iskro

V četrtek, 27. marca, je bila v poslovni stavbi Iskre v Ljubljani prva skupna seja vseh članov delovnih komisij za spremljanje izvajanja samoupravnega sporazuma o poslovnotehničnem sodelovanju med SOZD ELKOM in SOZD Iskra.

Kot je povedal predsednik komisije Janez Kem je imela komisija za uresničevanje samoupravnega sporazuma svojo prvo sejo že februarja letos in na njej imenovala sedem delovnih komisij, v katere so na paritetni osnovi imenovali po dva člana iz vsakega SOZD.

Naloga omenjenih komisij je pripraviti pregled in oceno obstoječega stanja na področju vsake komisije, ker bo le tako moč najti izhodišča za nadaljnje delo in usklajevanje v obojestranskem interesu.

Komisije naj bi konkretizirale predloge, ki naj predstavljajo konkretno možnost sodelovanja oziroma uresničevanja nalog. Dogovorjene usmeritve naj bi potem komisije prenesle svojim odgovornim poslovnim organom, nakar bi iz tega izoblikovali konkretne naloge, ki bi bile seveda že prej vsebinsko in akcijsko usklajene.

Predlagano je bilo, naj bi se skupne komisije sestale vsaj štirikrat letno, medtem ko bi vodje posameznih delovnih komisij posredovali svojim komisijam kakšne naloge je treba uskladiti in uresničiti.

V operativnem smislu pa naj prihajajo pobude za delo iz strokovnih komisij samih, ki naj se dogovorijo, kako bodo problem razrešili, uskladili in posredovali dalje. Poleg tega naj tudi vsaka komisija sama odloči, ali

naj za stalno ali pa občasno pritegne v svoj krog še druge sodelavce.

Kot prva naloga je vsekakor priprava srednjeročnega plana in zato naj komisija za usklajevanje srednjeročnih planov 1981-1985 čimprej opravi svoje delo in tako so se dogovorili, da bodo uskladili srednjeročna plana obeh SOZD, do konca aprila.

Na sestanku so tudi konstituirali vseh sedem komisij in sicer: v komisiji za usklajevanje srednjeročnih planov 1981-85 so iz SOZD ELKOM Štefan Babič, Valentin Železnik in Stanko Antončič, iz SOZD Iskra pa Edi Delopst in Stane Jenko. Komisijo za sodelovanje v zunanjetrgovinskem poslovanju sestavljajo: Bojan Leitgeb in Marko Dmovšek iz SOZD Elkom ter Ljuban Artič in Ivo Bogojev iz Iskre. Tudi komisija za sodelovanje na področju samoupravne organiziranosti

SOZD in izmenjave izkušenj šteje štiri člane in sicer iz Elkom Rika Vračka in Jelko Ferk, iz Iskre pa Pavla Gantarja in Miloša Pavlič. V komisiji za sodelovanje na programu napajalnih naprav so Tugo Frajman in Franc Visnovič iz ELKOM in Darko Zajc ter Jože Pukl iz Iskre. Štiri člane šteje tudi komisija za sodelovanje na programu prometne avtomatizacije, v kateri so Rajko Orešnik in Herman Jazbec iz SOZD Elkom ter Željko Cener in Božidar Štimac iz Iskre.

Komisija za sodelovanje na programu notranjega transporta in avtomatizacije skladišč šteje tri člane, in to Hermana Jazbca in Boža Bratuša iz ELKOM ter Viktorja Korošca iz Iskre. V komisiji za sodelovanje v programu električnih strojev pa so Peter Vadnjal in Bruno Korošec iz ELKOM ter Peter Pleško in Miloš Šturm iz Iskre.

Na skupni seji so izvolili tudi vodje posameznih komisij, po skupni seji pa so se omenjene komisije sestale ločeno in se konkretno dogovorile o svojem nadaljnjem delu.

D.Ž.

Gostje iz San Marina v Iskri

V četrtek, 27. marca je bila Iskra gostitelj vladne delegacije iz prijateljske republike San Marino. Najprej so predstavniki republike San Marino sklicali v poslovni stavbi Iskre v Ljubljani tiskovno konferenco, na kateri je v imenu vladne delegacije republike San Marino spregovoril minister za javna dela Giuseppe della Balda.

Na kratko je spregovoril o gospodarstvu te male, a najstarejše evropske republike, nato pa so se za njim novinarji pozanimali za gospodarsko sodelovanje in možnosti trgovinske izmenjave med San Marinom in Slovenijo.

Predstavniki San Marina so opozorili, da možnosti za sodelovanje so, prvi korak pa je bil storjen na kulturnem področju, ko so v avli Iskrine stolpnice pred kratkim odprli razstavo likovnih umetnikov iz San Marina, hkrati pa San Marino sodeluje tudi na sejmu Alpe-Adria.

Ob koncu so predstavili tudi san marinske likovnike, ki sodelujejo na razstavi ter izrazili upanje, da bo Slovenija podobno manifestacijo organizirala v San Marinu.

Po tiskovni konferenci je San Marino priredil še slavnostni sprejem, ki so se ga udeležili številni predstavniki republiškega in mestnega javnega in političnega življenja, med njimi predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Andrej Verbič in predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipančič.

D.Ž.

Ob dnevu republike San Marino na sejmu Alpe-Adria je podpredsednik izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Dušan Šinigoj s sodelavci sprejel delegacijo republike San Marino, ki jo vodi minister za javna dela Giuseppe della Balda. Dušan Šinigoj je podčrtal pomen razgovorov predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije dr. Antona Vratuše in ministra za zunanje zadeve republike San Marino Giordana Bruna Reffija med obiskom delegacije San Marina v Sloveniji novembra lani. Giuseppe della Balda pa je poudaril ugodno možnost za razširitev gospodarskega, turističnega in kulturnega sodelovanja, ki se je začelo pred leti s sodelovanjem na sejmu Alpe-Adria.

ZK in samozaščita

ZK kot vodilna idejna politična sila je odgovorna, da bo sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v vsakem trenutku deloval v interesu zaščite, varnosti in obrambe našega socialističnega sistema in neodvisnosti. Zavoljo tega nosi zveza komunistov popolno in nedeljivo odgovornost za varstvo in obrambo pridobitev in ciljev naše revolucije.

Zavoljo tega so pred zvezo komunistov številne naloge, kot:

— v vseh sredinah je potrebno takoj obravnavati in sprejeti politično varnostno oceno razmer, ki naj izhajajo iz obstoječega stanja mogočih pojavov in problematike, ki lahko pripeljejo do izrednih razmer. Tovrstna vprašanja je potrebno podrobno preučiti in vsestransko analizirati. Iz ocen teh razmer je treba potegniti določene sklepe, ki naj z druge strani nakazujejo določene konkretne ukrepe.

— v vseh sredinah, zlasti tam, kjer še niso sprejeli načrtov in ukrepov, morajo te takoj sprejeti.

— komiteji za SLO in družbeno samozaščito morajo istočasno v svojih sredinah zagotoviti sprejetje vseh dokumentov obrambnega načrta.

— vse osnovne organizacije ZK so dolžne, da se aktivno vključujejo v razpravo o osnutku zakona o SLO in DS v SR Sloveniji, ki bo v javni razpravi.

— in končno, organizacije ZK so dolžne, da, ko obravnavajo vprašanja SLO in DS le-ta obravnavajo predvsem z vidika razreševanja vsebinskih vprašanj, ne pa zgolj kot sprejetje nekaterih formalnih stališč. Nadalje je potrebno še naprej krepiti organizacije na terenu, ki naj v sistem SLO in DS vključijo nove delovne ljudi in občane. Aktivnost o vprašanjih SLO in DS mora hkrati postati neločljiva sestavina celotnega političnega delovanja organizacij. Delovni ljudje in občani pa morajo biti o vseh teh vprašanjih temeljito in podrobno obveščeni.

D.Ž.

Med pogovori predstavnikov Elkom in Iskre.

TOZD ELEKTROLITI MOKRONOG

Stabilizacija je naše delo

O ustalitvi, stabilizaciji ali uravnoveženju gospodarstva mnogo pišemo, žal pogostokrat le načelno in „od daleč“. Kaj pa delajo za ustalitev v tovarnah, v TOZD, konkretnije v proizvodnji. To vprašanje smo postavili Francu Šunti v mokronoški Iskri.

Vodja operativne priprave dela Franc Šunta.

Pojem stabilizacije, uravnoveženja, oz. bi lahko rekel lovljenja ravnotežja nam sploh ni tuj. Mi se skušamo stabilizirati že vso 22-letno zgodovino. Kot dislociran obrat smo čutili vsa gibanja gospodarstva zelo trdo. Težave matične tovarne so prišle do nas potencirane, ob zmanjšani proizvodnji v „centrali“ je upadel trg, dela ni bilo in zmanjševali smo število zaposlenih.

Da so bili to hudi časi, najbrž ni treba posebej praviti. Velika negotovost in zmanjševanje proizvodnje sta nam polomila krila. Šele 1974, ko

Samo po sebi pa se razume, da smo dvignili kvaliteto, povečali zanesljivost

Gradnja nove tovarne dobro napreduje.

smo postali samostojna TOZD in leto pozneje, ko smo se priključili IEZE smo dobili zagotovilo za normalno delo, zagotovili smo si trg in začeli izvažati.

Krona našim stabilizacijskim prizadevanjem pa je seveda novogradnja delovnih prostorov in velika investicija v avtomatsko visokoproduktivno proizvodno opremo. Letos bo nova tovarna stekla in naše zmogljivosti bomo ponekod celo popeterili ob minimalnem dodatnem zaposlovanju. Za primer: na liniji, kjer je dozdaj delalo nad 20 delavk, je v poskusni proizvodnji ob novih avtomatskih strojih le troje deklet. Tako zdaj delamo — že v poskusni fazi več.

in tehnološko izpopolnili naše elektrolyte, kar vse nam omogoča avtomatika ali bolje rečeno sodobna tehnologija.

Torej naša investicija je hkrati naša stabilizacija, saj smo tako zmanjšali delež dragega živega dela in ob tem povečali rentabilnost in akumulativnost. Dohodek na zaposlenega bo visoko poskočil in ob tem bomo zaključili dolgoletna prizadevanja za našo dokončno ustalitev, če to lahko imenujem dokončno, ker bo treba tudi po selitvi v novo tovarno neprestano inovirati, tehnološko dograjevati in se še bolj uveljaviti zlasti na zunanjem trgu.

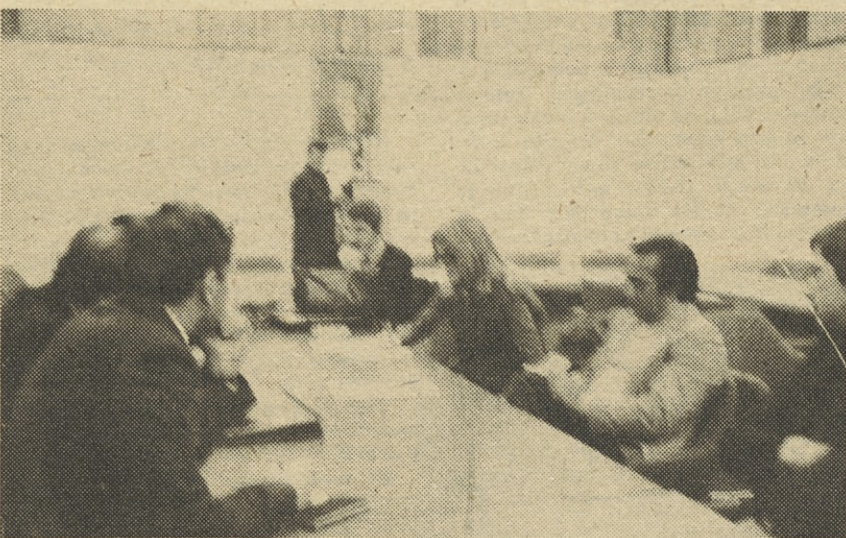
In kako smo to dosegli? Mislim, da je največ pripomoglo združevanje sredstev za investicije v naši delovni organizaciji. Sami bi tako velikemu zalogaju bili težko kos. Z združenimi sredstvi in ob strokovni pomoči naših strokovnjakov v Strokovnih službah DO pa je šlo.

Seveda pa smo tudi proizvodnjo in gospodarjenje: že pred investicijo postavili na trdne noge, kar vse je omogočilo novo gradnjo in s tem smo „pripravili teren“ za bodoče gospodarjenje s širšimi zamahi.

Ob vsem tem pa ne zanemarjamo drobnih ustalitvenih ukrepov. Zlasti uvožene materiale in polizdelke skušamo zamenjati z domačimi. To pa niti ne gre lahko. Naša proizvodnja je po večini avtomatizirana in zahteva kvalitetne in precizne repromaterialie. Take stalne težave imamo v proizvodnji stročnic (ohišj za aluminijaste kondenzatorje).

Ob tem se pri zamenjavi uvoženega aluminijastega repromateriala z domačim srečujemo z velikim nihanjem kvalitete aluminija, zlasti težavna je kvaliteta, oz. čistoča materiala. Torej

(Nadaljevanje na 2. strani)

Med številnimi tujimi novinarji, ki se te dni mudijo v Ljubljani, so nekateri izmed njih v sredo, 26. marca, obiskali Iskrino tovarno ATC na Laborah pri Kranju. Tuje novinarje, med njimi Hugh E. Peralta iz United Press International, Jano Mikoško iz Agence France Presse, Lovra Staniča iz švedske TV in Radoslava Ranisavljeviča iz zagrebških Večernjih novosti je sprejel glavni direktor Iskre Elektromehanike Aleksander Mihev s sodelavci. Tuji novinarji so si najprej ogledali kratek film o Iskri, potem pa še proizvodnjo v ATC. Po ogledu tovarne so predstavniki Iskre najprej predstavili tujim gostom celotno SOZD in še posebej našo delovno organizacijo v Kranju, nakar so se tuji novinarji zanimali za samoupravno organiziranost, delovne pogoje in proizvodnjo.

Program dela KOS za leto 1980

Program dela KOS za leto 1980 izhaja iz programskih smernic za delovanje sindikata v SOZD Iskra v obdobju 1979-80, sklepov, ki smo jih sprejeli na 9. kongresu ZSS, programa dela RS ZSS za leto 1980 ter ugotovitev, ki so bile sprejete ob izdelavi politične ocene SOZD Iskra.

1. SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST

Ustrezna samoupravna organiziranost je osnova za uveljavitev ustavne vloge delavca. Ker smo ob pripravljanju strokovne in politične ocene SOZD ugotovili, da v okviru SOZD Iskra še vedno ne moremo biti popolnoma zadovoljni s stanjem v samoupravni organiziranosti, bomo tudi v letu 1980 morali temu vprašanju posvetiti veliko pozornost. Upoštevajoč sprejete obveze v naših samoupravnih aktih ter analizo družbenega pravobranilca samoupravljanja SRS bomo v letu 1980 predvsem:

- pospešili dokončno konstituiranje interne banke Iskra s sprejemom ustreznih samoupravnih splošnih aktov, ki bodo omogočili njeno nemoteno delovanje
- opravili dokončno samoupravno konsolidiranje DO skupnega pomena ZORIN z vključitvijo TOZD standardizacija
- pospešili pripravo potrebnih analiz za reorganizacijo DO DO Elektromehanika
- analizirali organiziranost nabavne funkcije v SOZD Iskra in predlagali eventualne organizacijske spremembe
- dajali pobude, da se v vseh Iskrinih organizacijah ustanovijo temeljne organizacije, kjer so za to dani pogoji po določenih ZZZD ter, da se v vseh delovnih organizacijah planirajo taki pogoji, ki bodo omogočili ustrezno organiziranje temeljnih organizacij s posebno pozornostjo na dislociranih obratih.
- delovali na utrjevanju skupaj dogovorjenih funkcij na ravni DO in SOZD, kot so opredeljene v samoupravnih sporazumih o združevanju.
- prizadevali, da se pospešijo integracijski procesi, ki bodo imeli za posledico povečanje družbene produktivnosti dela in uresničevanje vloge Iskre v okviru gospodarskega sistema SRS in SFRJ.

2. DRUŽBENOEKONOMSKI ODNOSI IN SAMOUPRAVNO PLANIRANJE

Osnovni instrument za dolgoročno uveljavljanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov je dosledno uveljavljanje sistema samoupravnega planiranja. Smo v fazi sprejemanja planskih dokumentov za obdobje 1981-85, kar bo zahtevalo od vseh organiziranih subjektivnih sil dodatne napore, da se zagotovi zavestno odločanje delavcev v našem nadaljnjem razvoju. Zato si bo KOS v letu 1980 posebno prizadeval predvsem:

- da bomo v vseh sredinah naredili analizo izpolnjevanja programa priprave in sprejema planskih dokumentov za obdobje 1981-85 ter na osnovi analiz organizirali splošne razprave med delavci in zahtevali politično odgovornost vseh, ki ne bodo dosledno izpolnjevali sprejetih programov
- da bomo v vseh sredinah vnesli v planske dokumente ustrezna vlaganja v družbeni standard delavcev; opredelili vlaganja v prioritete programe razvoja, ki zagotavljajo dolgoročno socialno varnost delavcev; opredelili vlaganja v razvojno inovacijsko dejavnost, kot nujen del vlaganj v reprodukcijski proces; predvideli kadrovske potrebe in ustrezno izobraževanje delavcev ter predvideli potrebna vlaganja v ustvarjanje varnih, zdravih in humanih delovnih razmer.
- da bomo dosledno izvajali samoupravni sporazum o združevanju sredstev za financiranje skupnih naložb v SOZD Iskra, pri čemer je pomembno razviti dohodkovne odnose med samoupravnimi podpisnicami, ki sredstva združujejo ter med podpisnicami in Iskra interno banko
- da bomo nadaljevali s povečevanjem vpliva in odgovornosti delavcev za gospodarjenje s sredstvi družbene reprodukcije tudi z doslednim izvajanjem naloge obravnavanja ključnih računov in periodičnih obračunov ter s tem zagotovili sprotno ugotavljanje rezultatov gospodarjenja in pravočasno ukrepanje za odpravo motenj v gospodarjenju.
- da bomo nadalje razvijali svobodno menjavo dela tako v SOZD Iskra kakor tudi izven
- da bomo nadalje razvijali dohodkovne odnose med proizvodno in prometno dejavnostjo in iskali nove instrumente za uveljavljanje skupne odgovornosti za poslovanje.

- da bomo pripravili samoupravni sporazum o delitvi dela v SOZD.
- da bomo v SOZD Iskra pripravili skupna stališča o osnovah urejanja dohodkovnih odnosov, tako med prometno in proizvodno dejavnostjo, kot med samo proizvodno dejavnostjo.

3. URESNIČEVANJE GOSPODARSKE STABILIZACIJE

Zaostreni pogoji gospodarjenja v letu 1980 zahtevajo od družbenopolitičnih organizacij posebno pa od sindikata dodatne aktivnosti. V okviru programov za izvajanje gospodarske stabilizacije, ki so jih na osnovi obravnav rezultatov poslovanja v letu 1979 sprejeli samoupravni organi na vseh nivojih se bo sindikat posebno prizadeval:

- da bodo delavci tekoče obveščeni o položaju v gospodarstvu TOZD, DO in SOZD. Pri tem morajo biti delavci seznanjeni takozdohodkovnim področjem poslovanja kot o tekočih težavah, ki se pričakujejo v preskrbi z materialom, v pomanjkanju finančnih sredstev, težavah pri tehnologiji, nabavi, prodaji itd;
- da bomo dosledno izvajali program štednje z materialnimi stroški pri čemer bomo posebno pozorni na sredstva nadomestil, ki se izplačujejo iz materialnih stroškov;
- da bomo vse delavce seznanili s pomenom varčevanja z energijo glede na resni energetski položaj, ki močno vpliva na našo plačilno bilanco s tujino;
- da se popravi naš odnos do dela in poveča delovna disciplina, prepovejo neupravičeni in znatno omejujejo ostali privatni odhodi z dela, prepovejo osebna praznovanja na delovnem mestu itd. Posebno skrb je potrebno posvetiti sklicevanju sestankov, ki naj bodo praviloma izven delovnega časa, kjer delovni proces to omogoča;
- da bomo delavce posebej seznanjali s problematiko zunanjetrgovinskega poslovanja in prispevali k temu, da se največji delovni napor usmerijo v izvozne naloge in smotno nadomeščanje uvoza.
- da se posebno pozornost posveti kvaliteti naših izdelkov, pri čemer mora sindikat predvsem delavce seznanjati s pomenom kvalitete.
- da se bo posebno pozornost posvetilo bolniškim izostankom z dela z organiziranjem urejenega zdravstvenega varstva in poostre kontrolne;
- da bo rast sredstev za osebne dohodke odvisna od dejansko doseženega dohodka in ne bo izhajala samo iz planiranega dohodka, ki ga bo glede na pogoje gospodarjenja in politiko cen v letu 1980 težko dosežati. Zato bo sindikat zahteval, da se tekoče obravnavajo rezultati poslovanja in njim prilagaja tudi politika delitve sredstev za osebne dohodke
- da se dosledno omeji zaposlovanje novih delavcev, posebno na režijskih delih in nalogah.

4. DELITEV DOHODKA, ČISTEGA DOHODKA IN SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

V času svetovne gospodarske recesije in oteženih pogojev gospodarjenja, ki smo jih ugotovili in sprejeli v resolucijah o politiki uresničevanja družbenega plana SRS in SFRJ za leto 1980 je sistem smoterne delitve dohodka, čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke posebno pomemben za izvedbo gospodarske stabilizacije. Zato je potrebno v času, ko smo se v družbi dogovorili za nižja zajemanja v dohodek razdelati čimbolj stimulativen sistem delitve po delu kot enega osnovnih instrumentov za povečevanje produktivnosti dela. Zato se bo KOS v letu 1980 posebno prizadeval:

- da bodo vsi delavci čimbolj seznanjeni s pogoji za delitev dohodka, čistega dohodka in sredstev za OD
- da bomo v SOZD Iskra čimprej sprejeli skupne samoupravne splošne akte, ki bodo urejali področje skupnih osnov in meril za delitev čistega dohodka, sredstev za osebne dohodke in nagrajevanje ustvarjalnega dela
- da se bomo čimprej dogovorili za dinamiko uvajanja skupnih samoupravnih splošnih aktov s tega področja v prakso DO in TOZD.

5. KADROVSKA POLITIKA IN IZOBRAŽEVANJE

Ustrezno usposobljeni in pravilno delovno razporejeni kadri so osnova našega nadaljnjega razvoja. Zato se bo KOS prizadeval predvsem:

- da bomo v letu 1980 sprejeli samoupravni sporazum o kadrovske politiki na nivoju SOZD
- da bomo dosledno upoštevali družbeni dogovor o izvajanju kadrovske politike. Zato bomo v letu 1980 pripravili analizo uresničevanja kadrovske politike v OZD skupnega pomena v SOZD
- da bomo v planskih dokumentih na vseh nivojih ustrezno opredelili tudi potrebne kadre ter glede na omejene možnosti pridobivanja kadrov iz izobraževalnih institucij tudi pripravili konkretne programe izrednega izobraževanja, prekvalifikacij in dokvalifikacij
- da bomo dosledno uresničili dogovorjeno vlogo Iskrinega izobraževalnega centra
- da bomo v vseh organizacijah posvetili posebno pozornost samoupravnemu in družbenopolitičnemu izobraževanju naših delavcev in ureditvi potrebnih kadrovskih evidenc, ter organiziranju delovnih posvetovanj iz področja varstva pri delu, delovanju delegatov v samoupravnih organih, delovanju kulturnih animatorjev itd.

6. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Na področju ljudske obrambe in družbene samozščite se bo KOS v letu 1980 posebno prizadeval:

- da v vseh sredinah pripravijo varnostno politične ocene o stanju v TOZD in opredelijo naloge DPO na tem področju. Pri tem je potrebno zagotoviti stalno spremljanje stanja in ustrezno dopolnjevanje teh ocen
- da se bodo delavci stalno dodatno seznanjali in usposabljali za izvrševanje konceptov LO in SLO
- da bodo sindikalne organizacije stalno spremljale kadrovske situacije v organih LO in SLO in predlagale ustrezne dopolnitve in izobraževanje.

7. LETOVANJE, ODDIH TER ŠPORT IN REKREACIJA

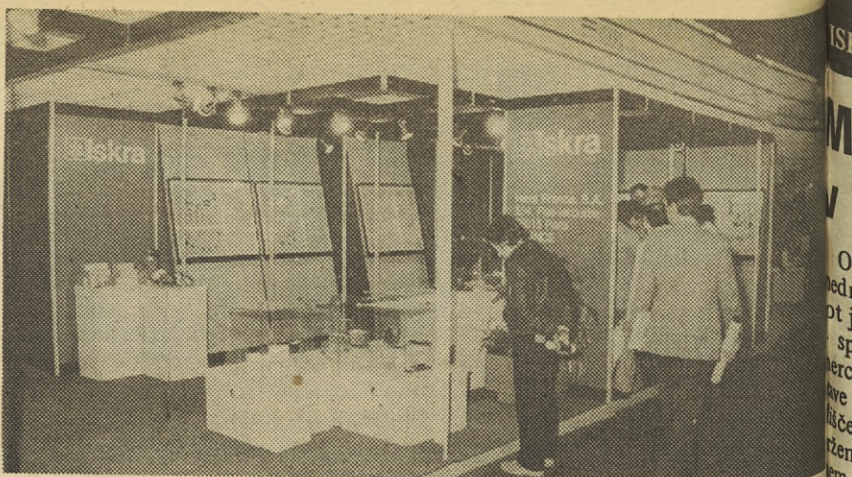
Na področju letovanja, oddiha ter športa in rekreacije delavcev bo KOS letu 1980 predvsem:

- vodil akcije, da v letošnjem letu pride do končne odločitve o nadaljnjem razvoju skupnih kapacitet za letovanje delavcev Iskre, obenem pa podpiral vsa prizadevanja za usmerjeno in ceneno letovanje delavcev v TOZD in DO
- vodil akcije, da se dokončno sprejme samoupravni sporazum o izvajanju posebnih dejavnosti med ISE in TOZD ter po sprejetju iskal ustrezne rešitve za spremembe participacije pri financiranju športnih prireditev na nivoju SOZD
- podpiral izvedbo tradicionalnih športno-manifestativnih prireditev na nivoju SOZD pri čemer se bo prizadeval, da bodo te prireditve organizirane v smislu stabilizacijskih prizadevanj
- dajal pobude, da se na nivoju DO uredi ustrezen status ljudi, ki delajo na področju športa in rekreacije delavcev
- dajal pobude, da se temeljitejše proučijo možnosti sodelovanja s KK Iskra-Olimpija
- podpisal usmerjeno izobraževanje športnih referentov.

8. SINDIKALNO SODELOVANJE

KOS se bo tudi v letu 1980 zavzemal za nadaljnjo sodelovanje s sindikalnimi organizacijami SOZD, s katerimi poslovno sodelujemo. V tem sodelovanju se bomo posebno prizadevali za uresničevanje sprejetih samoupravnih sporazumov o poslovnem sodelovanju ter pospešenemu uvajanju dohodkovnih odnosov, dogovorov o skupnih vlaganjih, skupnem nastopu na zunanjih trgih, vključevanju planov in delitve programov proizvodnje itd.

Naveden program bo KOS sproti dopolnjeval na osnovi potreb, ki se bodo pojavile v OOS in SK DO v teku leta 1980. Za izvedbo programa bo KOS imenoval komisiji za družbenoekonomske odnose in razvoj samoupravljanja ter za šport in rekreacijo. Komisiji morata pripraviti konkretni program za izvedbo navedenih nalog, opremljenih s roki in nosilci nalog. Po potrebi bo za izvedbo posamezne naloge KOS imenoval še posebne komisije.

Iskrin razstavi prostor na Salonu elektronskih sestavnih delov v Parizu.

SALON ELEKTRONSKIH SESTAVNIH DELOV „PARIZ 80“

Množična bera elektronike

Pariz, ki z naglimi koraki prehaja v pomlad, je bil te dni v znamenju treh večjih dogodkov — razstave ekscentričnega slikarja, kiparja in bogsigavca kaj še vse Salvadorja Dalija, razstave impresionista Moneta in — svetovnega sejma elektronskih sestavnih delov. Obsežno razstavišče na Porte de Versailles, versajskih vratih „srca sveta“ je od 27. marca do 2. aprila zasedlo 1521 razstavljalcev z vsega sveta. Skoraj popolna svetovna elektronska razstava, čeprav na sejmšču ni bilo nekaterih velikih ameriških, še zlasti pa japonskih firm. Podobna abstinenca je bila tudi s Sovjetsko zvezo — uradno je zastopal en sam predstavnik. Vsemu temu na rob pa lahko pristavimo, da je tudi od jugoslovanskih proizvajalcev elektronskega pribora razstavljal samo Iskra.

Od razstavljalcev je bila po številu predstavljenih proizvajalcev na prvem mestu Francija, saj jo je zastopalo kar 580 firm, na vse druge države pa je tako odpadel delež 896. Na prvi pogled precejšnje nesorazmerje za prireditelje, ki naj bi imela osrednji svetovni pomen. Vseeno pa na tem mestu verjetno ni bilo nikogar, ki ne bi našel tistega, kar ga zanima.

Razstava, ki jo je prvega dne slavnostno pozdravil Jean Claude Pelissolo, direktor elektronske industrije v francoskem ministrstvu za industrijo, je bila po vsebini razstavljenih predmetov razdeljena na 4 osrednje sekcije. Predstavljeni so bili elektronski sestavni deli, merilni instrumenti, materiali in produkti ter oprema in predstavitve proizvodnih metod. Najmočnejši razstavljalci — po številu seveda — so bili, kot smo omenili že v uvodu — Francozi, sledili pa so Američani s 335 predstavnikov, ZR Nemčija je bila prisotna s 165 in Velika Britanija s 106. Pri tem je morda zanimivo, da so bili predstavniki ZDA predstavljeni v samostojnem paviljonu, ki ga je organiziralo ameriško trgovsko združenje.

V ilustracijo navajamo še nekaj značilnosti našega, Iskrinega razstavnega mesta. V zlasti eni postavki se je bistveno razlikoval od večine ostalih razstavljalcev — predstavljen je bil namreč izredno širok spekter artiklov. Lahko rečemo, da so obiskovalci videli domala vse, kar Iskra proizvaja — od hibridnih vezij, posameznih elementov za elektroniko pa do žarnic, feritov, merilnih naprav, telefonov in celo motorjev in sesalnih agregatov. Slednji so bili verjetno že nekaj časa vskladiščeni, saj jih je rja že vidno načenjala...

Vsaka razstava pa je za vsakega proizvajalca tudi dobrodošel vir informacij o tržišču. Iskra je, npr., zaposlila ljubko dekle, ki je ustavljajo obiskovalce in jih naprošalo, da izpolnijo anketni listič. Vprašanja so bila usmerjena v poznavanje Iskre, interesna področja, morebitne točke sodelovanja itd.

Zanimivost, oz. skrajnost druge vrste pa je bila na ogled obiskovalcem pri firmi Thomson — CSF. Na sejmšču je namreč pridrela razjarjena množica delavcev te firme, ki so z glasnim vpitjem navallili na štant in ga skoraj dobredno demolirali, zasuli s konfeti in popisali z vsemi mogočimi pisali. Zahtevali so povečanje plač, dopust itd. Prizor, ki ga vsakoletni obiskovalci menda že poznajo!

Stabilizacija je naše delo

(Nadaljevanje s 1. strani)

kakovost ne ustreza zahtevam naše proizvodnje, poleg tega pa domači dobavitelj tudi ni najbolj zvest dogovorom. Včasih dobavi, včasih ne in tako iz dneva v dan ne vemo, če bomo dobili repromaterial, ali ne.

Zato se zdaj dogovarjamo z Iskro v Semiču, da bi nam ta dobavljala stročnice in upamo, da bo posel lepše, enakomerneje in tudi bolj solidno stekel.

Zamenjali smo tudi posebne gumijaste čepke iz gumija s posebnimi

Pa še nekaj svojevrstnega je bilo moč opaziti. Paviljon Sovjetske zveze je bil sicer izredno lepo pripravljeno (razstavljalci so predvsem kovine, ki se v elektroniki uporabljajo — sicilije ploščice itd.), vendar pa je obiskovalec dobil vtis, da se ga ljudje izogibajo. Bil je namreč zelo malo obiskan...

V zahodnem svetu tudi na novine nam imeniten Press-center. Na voljo smo imeli kar 3 teleprinterje (z velikimi črkami je bilo zapisano, da jih odstopila firma THOMSON — CSF) bogato dokumentacijo s priloženimi fotografskim materialom, bife, kosila po posebnih cenah, brezplačnavstopnice pa je bila tako in tako sama po sebi umevna. Vseprek so nas vabili tudi na večerje, ki so jih prirejale velike firme — skratka vse za reklamo!

Osrednje obeležje razstave je bilo nekaj besedah predvsem 100% indikacija strija. Zastopana je bila res z domaćin vseh strani — od opreme za izdelavo nje tiskanih vezij, do različnih izolacijskih materialov; od foto-diod in zaslonov iz tekočih kristalov pa do fotomateriala celic za direktno pretvorbo svetlobne v električno energijo. Slednje so bili pravzaprav še najslabše zastopane, njih je ponujala le ena firma.

Na svoj račun so prišli tudi tisti, jih je zanimala elektroakustika manjše število razstavljalcev je predstavljalo končne akustične aparature zato pa je bilo toliko več tistih, ki prikazovali vse od zvočnikov, klasičnih in najnovejših VU — metrov tekočih kristalov, sem pa seveda sodijo tudi kompleti anten in antenskikh naprav.

Posebno področje so vsekakor tudi različni konektorji, od posebnih pozlačenih, platiniranih, podnožij različna vezja, kablov — tudi iz steklenih vlaken za prenos laserskih signalov itd., itd.

Verjetno ne bi bila laž, če bi ocenili, da je bilo na sejmšču moč videti prav vse, kar industrija potrebuje za proizvodnjo vseh danes znanih — tudi še neznanih — naprav. Tudi področja največjih moči, ki komaj sodijo v okvir ozkih električnih delov, vodno hlajene usmerniške diode razrednih skromnih dimenzij, gigantske usmerjalne naprave itd., itd.

Zanimivosti z razstave bomo objavili še v prihodnji številki.

Stane Fleischman

Mednarodno trženje Iskre v obdobju 1981-1985

O tej temi je na blejski konferenci mednarodnega trženja Iskre - bila je, kot je znano, med 19. in 21. marcem spregovoril član KPO Iskre Commerce za mednarodne poslovne povezovalce Ivo Bogoev. „Kot osnovno izhodišče pri načrtovanju mednarodnega trženja Iskre v prihodnjem srednjeročnem obdobju,“ je poudaril, „smo upoštevali porast fizične proizvodnje po stopnji 19 % na leto, porast izvoza po stopnji 24,5 % na leto ter deleže izvoza - v razvite dežele zahoda 50 % ter dežele v razvoju in v SEV po 25 %, ter porast uvoza po stopnji 12,5 % na leto.“

V sedanjem srednjeročnem obdobju si je Iskra pridobila mesto med prisetimi največjimi proizvajalci električne industrije v Evropi in med 60. v svetu. Seveda to zahteva tudi ustrezno finanšanje v vseh segmentih razširjene

njem času ni šlo vse tako kot bi moralo. Razlog je predvsem v zastarelosti nekaterih nosilnih programov ter neprilagodljivosti v nekaterih blagovnih skupinah. Zaradi pomanjkanja ponudbe je nastal tudi zastoj v obdelavi določenih tržišč. V zvezi s prihodnjimi nalogami je Ivo Bogoev poudaril, da bomo ob ustreznem programu, večji finančni udeležbi, intenzivnem obdelovanju selektiranih tržišč na področju dežel v razvoju, dosegli v obdobju 1981-85 poprečno stopnjo rasti izvoza približno 20 % na leto. Pri tem pa ne moremo biti zadovoljni z deležem tega izvoza, ki se bo gibalo med 21 in 23 %.

V Iskri ocenjujemo, da bo gospodarska rast držav, članic sveta za vzajemno gospodarsko pomoč nekoliko hitrejša od stopnje rasti razvitih dežel zahoda, zlasti zaradi povečanih inve-

Konferenca na Bledu: Ivo Bogoev prvi z leve.

produkcije - razvoja, proizvodnje in trženja. V zvezi s tem je Ivo Bogoev poudaril, da bodo za Iskro v naslednjem srednjeročnem obdobju zlasti ključni naš tržni nastop, tehnologija proizvodna učinkovitost ter inovativnost, ki v zadostni meri ne sledijo trendom svetovnega razvoja.

Po različnih raziskavah bodo v obdobju do leta 1985 imela največjo stopnjo rasti naslednja področja: avtomobilski in obdelava podatkov, avtomatizacija procesov, telekomunikacije, regulacijska tehnika in elektronika v avtomobilih. Ob tem naj poudarimo, da bo Iskrin izvoz teh programov v nekaj prihodnjih letih bolj občutnejši rast pa bo predvsem dosegel šele v zadnjih dveh letih prihodnjega srednjeročnega obdobja. Drugače povedano - naši programi in prvi polovici prihodnjega srednjeročnega obdobja bodo ostali več ali manj isti kot zdaj.

Kot že rečeno, naj bi se delež izvoza v razvite dežele zahoda gibal v območju 50 % od celotne izvozne vrednosti. Želja pa je, da bi ga celo povečali na 55 %, pri čemer bi morali povečati delež novih izvoznih proizvodov, predvsem računalništva, mikroelektronike in telekomunikacij, kar bo pomembno vlogo pa bodo imele tudi prihodnje mednarodne kooperacije na višji industrijski ravni.

Kljub načrtovanemu 25 % deležu izvoza v dežele v razvoju, nam v zad-

Letos bomo izvozili predvidoma 145 milijonov dolarjev

O realizaciji izvoza v minulemu letu in izvoznih načrtih za letošnje na blejski konferenci Iskrinega mednarodnega trženja spregovoril vodja direktorije izvoza v temeljni organizaciji zunanjetrgovinske Iskra Commerce Andrej Polenec. Takoj na začetku je poudaril, da nam je lani uspelo v celoti urediti izvozno nalogo - 120 milijonov dolarjev.

S tem nam je uspelo zadržati 18 % izvoza, kar je glede na različne probleme v tržni sferi in blagovnih cenah relativno ugoden rezultat. Z našimi načrtovanimi 145 milijoni dolarjev izvoza bomo hkrati tudi presegli srednjeročno obveznost (500 milijonov dolarjev) in sicer za devet milijonov dolarjev. Z lanskoletnim izvoznim rezultatom je Iskra obdržala svoj izvozni delež v Sloveniji v višini približno deset odstotkov (9,9 %) ter ga povečala od 1,8 na 1,9 % v jugoslovanskem izvozu.

Po področjih je Iskra izvozila od približno 48 % v države zahoda, 28 % v države v raz-

Andrej Polenec

voju in v SEV 24 %. Med državami razvitega zahoda je daleč na prvem mestu ZRN, sledijo pa ji Francija, Italija, Skandinavske dežele, Velika Britanija ter Avstrija in Švica.

Med deželami, članicami SEV smo največ izvozili v Sovjetsko zvezo, na drugem mestu je Nemška demokratična

republika, na tretjem pa ČSSR. Takšno razmerje bo ostalo tudi letos, s tem, da naj bi se izvoz v Sovjetsko zvezo povečal za več kot dvakrat.

Med območji dežel v razvoju smo lani največ izvozili v azijske države, za letošnje pa predvidevamo precejšnjo rast izvoza tudi v Afriko, skupno pa naj bi v te dežele predvidoma letos izvozili za dobrih 35 milijonov dolarjev naših izdelkov.

Andrej Polenec se je obširno dotaknil tudi izvoznih uspehov posameznih Iskrinih delovnih organizacij. Daleč najuspešnejša je bila lani še vedno delovna organizacija Elektromehanika, ki je izvozila za skoraj 55 milijonov dolarjev izdelkov. Na drugo mesto se je prebila Široka potrošnja, tretje mesto pa si nekako delita DO Elementi in Avtoelektrika. Podobno razmerje bo verjetno tudi letos, s tem, da bi se delež Avtomatike precej povečal, prav tako pa tudi delež Kondenzatorjev.

Vodja direktorije izvoza v Iskri Commerce se je v nadaljevanju svojega referata obširno dotaknil tudi izvoznih uspehov in možnosti posameznih de-

Uresničevanje ciljev odvisno tudi od uvoza

O uvoznih dosežkih in načrtih v tem letu je na 9. konferenci mednarodnega trženja spregovoril direktor direktorije uvoza v zunanjetrgovinski temeljni organizaciji Iskra Commerce Milan Loparnik. Udeležence je najprej seznanil z uresničevanjem uvoznih nalog v minulih letih sedanjega srednjeročnega obdobja. V zvezi s tem je poudaril, da je znašala letna rast uvoza v tem obdobju približno 14,5 % na leto. Regionalna struktura uvoza se v minulih štirih letih ni bistveno spremenila. Tako smo npr. leta 1976 uvozili s konvertibilnega območja za 92 %, iz dežel SEV pa le 8 %. Lani se je to razmerje nekoliko spremenilo: iz dežel SEV smo uvozili za 11 %, preostalih 89 % pa s konvertibilnega območja. Približno takšno razmerje se bo obdržalo tudi letos.

Kot je znano, smo lani uvozili za skupno 120 milijonov dolarjev, od tega za 86 % reprodukcijskih materialov, preostalo pa je bila oprema.

V celotnem uvozu s konvertibilnega območja smo bili lani najbolj navezani na Zvezno republiko Nemčijo (41 milijonov dolarjev), Italijo, Švico, Avstrijo, Veliko Britanijo in Francijo. Med deželami SEV je bila na prvem mestu Nemška demokratična republika, sledita pa ji Češkoslovaška in Poljska.

Milan Loparnik se je obširno dotaknil tudi letošnjih uvoznih nalog ter v zvezi z možnostjo uresničevanja zastavljenih ciljev opozoril na številne uvozne restrikcije. Pri tem se je dotaknil zlasti nam vsem znanega dejstva - uvoz je neposredno povezan z izvozom ali še bolje rečeno, čim več bomo izvažali, več bomo lahko uvozili, seveda ob dejstvu, da moramo uvo-

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

DS DO sprejel stabilizacijske ukrepe

Delegati iz vseh TOZD in DSSS novogoriške ISKRE Avtoelektrike so se zbrali na 10. zasedanju delavskega sveta delovne organizacije, ki je bilo 26. 3. v prostorih dvorane delavskega samoupravljanja. Obravnavali in sklepali so o vrsti pomembnih skupnih vprašanj, zato preletimo na kratko skozli dnevni red, razpravo in sklepe.

V prvi točki dnevnega reda so delegati DS potrdili poročilo o poslovanju v lanskem letu (o poročilu smo že obširno spregovorili v zadnjih številkih „Iskre“). Skupaj z načrtom uresničevanja srednjeročnega plana za leto 1980 (o tem smo pisali v zadnji številki našega glasila), so delegati obravnavali in sprejeli predlog ukrepov za izvajanje stabilizacije v delovni organizaciji. Naj jih nekaj naštejemo:

Intenzivno nadaljevati z razvijanjem samoupravnih družbenoekonomskih odnosov predvsem na področju:

- konkretizacije izvajanja nalog v DSSS, TOZD Komerciala in TOZD Inštitut in ovrednotenje del in nalog, ki jih opravljajo delavci v DSSS, TOZD Komerciala in TOZD Inštitut
- konkretizacija določb Samoupravnega sporazuma o združenju TOZD v DO, glede ustvarjanja in delitve skupnega prihodka.

Izvesti vse potrebne aktivnosti za pripravo in sprejem potrebnih planskih aktov za srednjeročno obdobje 1981-1985.

Iskra na sejmu Alpe-Adria tako kot lani - le s programom električnih ročnih orodij. In tako kot lani tudi tokrat z mnogimi napovedmi in obljubami, sicer pa s starim programom.

lovnih organizacij hkrati pa je namenil veliko pozornosti lanskoletnim izvoznim izpadom. Med poglavitne probleme, ki so zavirali naš izvoz je

vrstil predvsem visoke cene, zamude pri osvajanju novih programov, spremenljivo kakovost, pomanjkanje blagovnih fondov, itd. LD

Milan Loparnik.

žene materiale v kar največji meri nadomeščati z domačimi.

Direkcija uvoza je za konferenco na Bledu pripravila tudi predloge ukrepov na področju uvozne dejavnosti. Naj jih kar naštejemo:

- z enotno akcijo SOZD Iskra v sodelovanju z ostalimi velikimi proizvajalci in izvozniki v Sloveniji doseči, da se te nepravilnosti odpravijo in, da se doseže razmerje, ki je za Iskro sprejemljivo

- realizirati izvozne obveznosti na konvertibilno področje oz. izdelati dodatne programe za povečanje izvoza zaradi povečanja možnosti uvoza

- v nabavnih službah posameznih delovnih organizacij ustanoviti skupine, ki bodo v prihodnje v okviru svojih delovnih zadolžitve proučevale možnosti za zamenjavo uvoznih reprodromaterialov z domačimi oziroma

- zamenjavo uvoženih reprodromaterialov s konvertibilnega področja z

materiali iz držav SEV s klinirskim načinom plačevanja

- ukiniti uvoz nekaterih gotovih izdelkov v dogovoru z vsemi branžnimi industrijami Iskre

- proizvodnji blaga za izvoz na konvertibilno področje dati absolutno prednost pred drugimi izdelki

- aktivno ter stalno delati na zniževanju cen uvoženih reprodromaterialov

- iskati dodatne uvozne in devizne možnosti s povezovanjem in samoupravnim sporazumevanjem v kompleksu ekonomskih odnosov s tujino in z OZD izven Iskre

Milan Loparnik se je obširneje dotaknil tudi uvoznih načrtov v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Pri tem je poudaril, da naj bi stopnja rasti uvoza, še posebej uvoza reprodromateriala s konvertibilnega območja, v obdobju 1981-85 rastla s polovično stopnjo rasti izvoza na to področje. S takšnim trendom rasti bi v primerjavi z izvoznim načrtom za srednjeročno obdobje našo devizno bilanco izravnali že v prihodnjem letu, v vseh naslednjih letih pa bi ustvarjali konvertibilne devizne presežke.

Glede regionalne in asortimanske preusmeritve je poudaril, da bosta nova tehnologija ter razvoj novih vrst proizvodnje v Iskri bistveno vplivala na asortiman uvoženih reprodromaterialov kot tudi na področno usmeritev: vedno manjši bo uvoz t.i. klasičnih surovin v korist uvoza reprodromaterialov s področja elektronike.

Podobno kot mnogi udeleženci blejskega srečanja, je tudi Milan Loparnik poudaril nujnost večjega vključevanja Iskrinih predstavništev v tujini v uvozne posle.

L. D.

- V vseh TOZD in DSSS je treba sprejeti konkretne ukrepe s ciljem:

- zmanjševanja materialnih stroškov,
- smotnejšo izrabo obratnih sredstev,
- varčevanje z vsemi viri energije,
- izboljšati izkoriščenost delovnega časa,
- izboljšati izkoriščenost obstoječih kapacitet,
- zmanjšati bolniške in ostale izostanke z dela,
- uskladiti izobraževanje ob delu z dejanskimi potrebami delovnega procesa,
- izboljšati organizacijo dela in doseči enakomernjšo delovno obremenitev delavcev, da bodo naloge opravili v rednem delovnem času.

Izdelati sistem za celovito ureditev poslovanja z reprodukcijskim in režijskim materialom, predvsem z vidika planiranja potreb po materialu in potreb finančnih sredstev. Izboljšati kvalitativni in kvantitativni prevzem, poslovanje v skladiščih.

Upravičenost in potrebnost vseh tekočih in programskih investicij ponovno preverijo pristojni samoupravni organi.

Stroške potovanj, reprezentance, reklame in stroške pogodb o delu zmanjšati na najmanjšo možno mero.

Pri poslovanju z dokumentacijo zagotoviti pravočasen in enakomeren dotok dokumentov v ustrezne službe, kar bo imelo za posledico zmanjšanje

(Nadaljevanje na 4. strani)

Delegati DS DO Avtoelektrike.

Giblivi delovni čas

Spremenljive oblike delovnega časa se vedno bolj uveljavljajo v razvitih deželah, pa tudi pri nas jih v mnogih organizacijah združenega dela že uvajamo. Med temi organizacijami je tudi Iskra Elektromehanika. Za uvedbo gibljivega delovnega časa so se prve TOZD v okviru delovne organizacije odločile že pred nekaj leti.

V letošnjem letu pa so se na to resneje začele pripravljati tudi ostale temeljne organizacije. Zato je prav, da se vsi Iskraši seznanimo z ugodnostmi in težavami, ki nam jih bo gibljivi delovni čas prinesel. Kajti le z dobro obveščenostjo in pripravljenostjo na probleme lahko računamo tudi na ugodne poslovne rezultate, ki so pogoj za ekonomsko upravičenost uvedbe gibljivega delovnega časa.

Prvo vprašanje, ki se nam zastavlja je: Kaj spremenljive oblike delovnega časa pomenijo?

Vsak posameznik si sistem gibljivega delovnega časa razlaga nekoliko po svoje. V glavnem pa se ugotovitev omejujejo na to, da nam ne bo treba več ob točno določenem času priti v

službo in oditi domov. To je le delček resnice. Res je, da delavec lahko do neke mere prilagaja začetek in konec dela osebnim potrebam in željam.

Zavedati pa se moram, da se je potrebno prilagoditi predvsem zahtevam svojega dela. Če bomo videli svoje obveznosti, bomo lahko uživali tudi ugodnosti, ki nam jih gibljivi delovni čas prinaša. Več svobode prinaša več odgovornosti in zahteva višjo delovno zavest. Le ob upoštevanju tega, bomo z uvedbo gibljivega delovnega časa dosegali željene delovne rezultate.

Drugo vprašanje, ki nas zanima je, za kakšno obliko gibljivega delovnega časa smo se odločili?

Za celotno Elektromehaniko je z organizacijskim predpisom določena enotna oblika gibljivega delovnega časa. Ta oblika se je na osnovi dosedanjih izkušenj pokazala kot najustrenejša za našo delovno organizacijo. Oglejmo si glavne značilnosti te oblike.

Razpored delovnega časa za posamezno izmenjeno je naslednji:

IZMENA	DOVOLJENI DELOVNI ČAS	OBVEZNI DELOVNI ČAS
I.	6.00—17.00	7.30—12.00
II.	13.30—22.30	15.00—21.00

To pomeni, da morajo biti delavci obvezno prisotni od 7.30 do 13.00 v prvi in od 15.00 do 21.00 v drugi izmeni, ostali delovni čas pa vsak posameznik prilagaja svojim potrebam in zahtevam dela, ki ga trenutno opravlja. Evidentiranje prihoda in odhoda z dela opravljamo s pomočjo evidenčne kartice in registrirne ure.

Ob koncu meseca se ugotovi število ur, ki jih je delavec prebil na delu. Dejansko mesečno število ur za redno delo lahko v posameznem mesecu odstopa od mesečnega števila ur, določenega po terminskem koledarju; za 8 ur v plus ali minus z možnostjo prenosa v naslednji mesec. Ne glede na presežek ali primankljaj ur — seveda če sta v mejah osmih ur — se za osebni dohodek obračuna mesečno število ur, določeno s terminskim koledarjem.

Manjkajoče ure je treba nadomestiti v naslednjem mesecu, prav tako pa se lahko izkoristi tudi dovoljeni pre-

sežek delovnih ur, vendar izven obveznega delovnega časa. Presežek nad 8 ur se črta in se ne more upoštevati pri obračunu niti pri izravnavi v naslednjem mesecu. Primanjkljaj, ki je večji od dovoljenega, pa se delavcu odšteje pri obračunu osebnega dohodka, hkrati pa se tak primer obravnava kot kršitev delovnih obveznosti.

Vse odsotnosti z dela — dopusti, bolniški stalež, službena potovanja, izhodi med delovnim časom in podobno — se obravnavajo podobno kot v sedanjem sistemu togega delovnega časa.

To so le glavne značilnosti sistema gibljivega delovnega časa, ki je v veljavi v Elektromehaniki. Moj namen tudi ni bil spuščati se v podrobnosti, ampak vzbuditi vsakega izmed nas, da začne razmišljati, kako bo razporedil delo na svojem delovnem mestu, da bo tudi v novih razmerah dosegel vsaj take delovne rezultate kot doslej. MT

Seja DS TOZD TEL

V torek, 25. marca 1980 je bilo 23. redno zasedanje delavskega sveta TOZD TEL. Pri obravnavi rezultatov poslovanja je DS ugotovil, da so v mesecu februarju izpolnili vrednostno 110,5 % eksternega plana, kar znaša 105 % kumulativnega plana, interna izpolnitev plana pa je 200 %. Po asortimanu TOZD ni dosegla najboljšega rezultata, vendar je bil plan proizvodnje postavljen v višini 2 milijardi 729 milijonov, dosežen pa s tremi milijardami in 101 milijoni dinarjev ali s 113,6 %. Kumulativni plan za oba meseca je bil dosežen s 108,4 %. DS je tudi ugotovil, da obstajajo možnosti za realizacijo plana proizvodnje v marcu, saj kažejo na to dosednji ugodni marčevski rezultati.

TOZD se predvsem srečuje s težavami pri nabavi materiala in sestavnih delov — predvsem iz TOZD TEA (problem izdelave relejev, peres indukcijskih tuljav). Te težave so toliko

večje, ker grozi celo začasna ustavitev proizvodnje na relejnih enotah. Nastal kritični položaj se utegne nadaljevati tudi v aprilu.

TOZD se srečuje tudi s problemom uvoza. Tako na primer zaradi kondenzatorjev 4,7 mikro faradov čaka v skladišču za nad pol milijarde din izdelkov. Od ostalih pokazateljev gospodarjenja velja omeniti porabo nadur, ki je bila glede na letni plan v prvih dveh mesecih 14,9 %. Povprečni NOD v TOZD je porasel in znaša 6.790 din, kar je 0,6 % nad povprečjem DO. Povišanje je nastopilo predvsem zaradi zmanjšanja prispevnih stopenj po posameznih občinah, zato je delavski svet sklenil, da bo osebne dohodek potrebno prilagajati rasti dohodka TOZD.

DS je obravnaval tudi predlog samoupravnega sporazuma o delitvi sredstev, pravic in obveznosti med DSSS SOZD Iskra in TOZD Standar-

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

DS DO SPREJEL STABILIZACIJSKE UKREPE

(Nadaljevanje s 3. strani) števila nadur in hitrejšo obdelavo podatkov.

— Zaradi zmanjšanja izhodov delavcev med delovnim časom so delegati v vseh organih družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti dolžni vztrajati, da se tudi tam organizira delo v dopoldanskem in popoldanskem času.

O likvidnosti DO Avtoelektrike je delegate seznanil glavni direktor Jože Eržen. V zvezi s tem so sprejeli nekaj pomembnih ukrepov:

1. Nadaljevati in do skrajne možnosti izvesti nadaljnje zniževanje obsega zalog, zlasti na področju surovin, repromateriala in gotovih izdelkov.

2. Spremeniti in zaostri plačilne pogoje kupcev gotovih izdelkov in v večjem obsegu zagotoviti plačilo v gotovini.

3. S proizvajalci osebnih avtomobilov, ki koristijo predplačila za prodajo osebnih avtomobilov se dogovoriti, da del teh sredstev odstopijo Iskri za financiranje procesa proizvodnje.

4. Razčistiti in ugotoviti stvarne možnosti kratkoročnega kreditiranja tekočega procesa proizvodnje v planiranem obsegu za leto 1980 po poslovnih bankah.

Delegati so potrdili tudi razpis volitev v samoupravne organe, ki bodo 21. aprila letos. Prav tako so potrdili tudi poročilo o inventivni dejavnosti v DO v lanskem letu ter se zavzeli za še bolj množično delo na tem področju.

Obravnavano in sklepano je bilo tudi o pogodbi o poslovnotehničnem sodelovanju med našo DO in firmo MIPOT iz Krmina (Comons) Italija, ki je velikega pomena za slovensko manjšino onkraj meje. M. R.

dizacije Ljubljana ter sprejel sklep, da se omenjeni akt posreduje na prve zbere delavcev s predhodno obravnavo po sindikalnih skupinah.

Zaradi velikega interesa in potrebi tržišča je DS obravnaval tudi predlog za razvoj elektronskih zapor. Prve elektronske zapore naj bi se pojavile na tržišču v letu 1981.

Ker se odraz kvalitete izdelkov kaže tudi pri dobri prodaji in plasmu izdelkov na tržišču, je DS sprejel spremenjene normative za nagrajevanje po kvaliteti norm in potrdil obstojče s ciljem izboljšanja kvalitete.

Za delegata v svet za znanost v okviru občinske konference SZDL Jesenice je DS imenoval Mitjo Čebulja. Alojz Jug

TOZD INSTRUMENTI OTOČE

Uspeh inovatorjev

Če se ozremo nazaj v leto 1979, lahko rečemo, da je inventivna dejavnost v naši TOZD dobila svoje pravo mesto. Podatki o številu predlogov, kakor tudi o višini prihranka, ustvarjenega z inovacijami kažejo, da je ta, za gospodarstvo še kako pomembna oblika tehnološkega razvoja, zaživela v pravem pomenu. Čeprav 1.689.957,25 din prihranka na prvi pogled ni velika vsota, smo z njo glede na našo vrsto proizvodnje lahko popolnoma zadovoljni. Omeniti velja tudi to, da za nekaj predlogov nismo mogli ugotoviti višine prihranka. V teh primerih gre predvsem za predloge, ki se nanašajo na izboljšavo kvalitete ali zmanjšanje obsega dokumentacije.

Višina odškodnine inovatorjem, ki se odmerja v skladu s samoupravnim sporazumom, je znašala 101.709,85 din. Dovolj visoke odškodnine brez dvoma vzpodbujajo širši krog članov kolektiva k dodatnemu angažiranju svojega znanja.

To pa ni bila edina oblika nagrajevanja inovatorjev. Komisija se je zavedala, da vzpodbujanje samo z denarnimi nagradami ne bo v celoti doseglo zaželjenega učinka. Odločila se je, da najbolj prizadevne inovatorje še dodatno nagradi. Tako je Leonu Bajtu dodelila en dan izredno plačanega dopusta, Janezu Markoviču je povišala osebno oceno za 5 % za dobo enega

ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ TOVARNA MERILNIH INSTRUMENTOV OTOČE

objavlja prosta dela in naloge:

1. REZKALEC — SPECIALIST
2. 1 BRUSILEC — SPECIALIST
3. 1 SAMOSTOJNI TISKAR

Pogoji: pod 1 in 2: morajo kandidati imeti dokončano poklicno šolo ustrezne stroke in najmanj pet let delovnih izkušenj pod 3: morajo kandidati imeti dokončano poklicno šolo grafične stroke in tri leta delovnih izkušenj

Pismene ponudbe z dokazili o strokovnosti morajo kandidati poslati najkasneje v 15 dneh po objavi Tovarne merilnih instrumentov Otoče, Otoče 5 a, 64244 Podnart. Ostale informacije se dobijo v splošno kadrovske službi tovarne.

ISKRA

Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko
KRANJ, n. sol. o.

Komisija za delovna razmerja TOZD TOVARNA RAČUNALNIKOV KRANJ

vabi

k sodelovanju strokovnjake s tehničnega in aplikativnega področja za opravljanje naslednjih del in nalog v LJUBLJANI:

DVA ZNANSTVENA STROKOVNA DELAVCA II.

Poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visokošolska izobrazba elektrotehnične smeri,
  - najmanj 5 letne delovne izkušnje na področju računalništva,
  - aktivno znanje angleškega jezika.
- Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj, z oznako „za TOZD Računalniki“.

Ime in priimek avtorja	Namen predloga	Višina prihranka	Višina odškodnine
1. Filipič Franc	Sprememba izdelave potenciometrov P-8	ni ugotovljena	1.389,50 din
2. Vobovnik Milan	Zamenj. reg. jezika pri B-5 sist.	34.697,70 din	3.056,90 din
3. Knific-Jensterle	Zašč.konic pri spajk. spiral na B-5 sist.	20.465,70 din	1.945,30 din
4. Strajnar Dušan	Spremen.stanja tehnične dokumentacije	ni ugotovljena	5.558,00 din
5. Bajt Leon	Spremen.tehn.postop.za lakir.številk.1058.451.90 din	1058.451,90 din	33.818,85 din
6. Luka Zupan	Zamenj.stebrišč.pri instr. Q144 in Q96	79.937,90 din	8.095,65 din
7. Markelj Alojz	Franje jedrnega magneta B-5	ni ugotovljena	2.223,20 din
8. Kramar Stene	Izbolj.pripr.za goljenje žic	ni ugotovljena	1.389,50 din
9. Markovič Janez	Zamenj.baterij.kontakta 5-8	164.160,00 din	11.560,20 din
10. Kirič Marjan	Sprememba sest.nosilca mežnikov B-5	4.774,90	668,50 din
11. Bajt Leon	Sprememba tehn.postopka zaščite pokrovnika 22.700.721	32.594,65 din	2.653,40 din
12. Ravnikar Viktor	Zamenj.nosilcev mežnikov pri F-6 sistemu	160.373,75 din	8.635,15 din
13. Filipič Janez	Sprememba spajanja ploščice z obročem pri B-5 sistemu	20.052,00 din	1.965,20 din
14. Brejc Marjan	Tehnološka sprememba izdelave vijaka M 3 x 32	101.754,80 din	5.558,00 din
15. Rant Miro	Izboljšave na miniaturnih indik.	12.701,85 (delno)	12.892,50 din

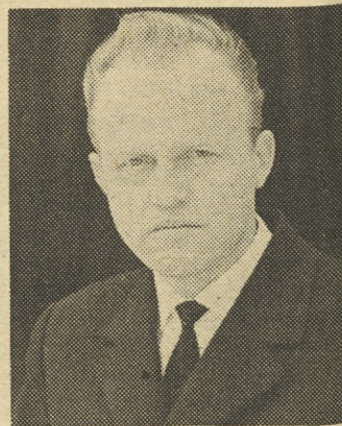
leta, za Milana Vobovnika pa je predlagala premestitev na odgovornejša dela in naloge ter vodstvo obiskov strokovnih ekskurzij.

Dva naša inovatorja sta prejela tudi nagrado „Inovator leta“ občine Radovljica, in sicer Miha Žvan za izvirno konstrukcijsko rešitev kontaktne letve ter Viktor Ravnikar za ugodno rešitev izdelave omejevalcev pri F-6 merilnem sistemu.

Prav gotovo pa s tem niso izčrpane vse možnosti, ki jih inventivna dejavnost nudi. Z usmerjanjem inovatorjev na kritična področja bi prav gotovo dosegli še boljše rezultate. Usmerjanje

te dejavnosti pa zahteva dobro pravo obravnavanega področja in dobro organizacijo, čemur pa komisija sama ni kos. E. Zaplotnik

JOŽETU AŽMANU V SPOMIN

Ko si pred nekaj meseci nenadoma odšel iz naše sredine, ni nihče niti pomislil, da te ne bo več nazaj. Prepričani smo bili, da boš s svojo vztrajnostjo, z veseljem do dela in življenja in z nasmehom na obrazu, ki nas je vedno bodril in pomagal prenašati vsakdanje težave, zmogel tudi težko bolezen. Le-ta te je tako bruto priklenila na bolniško posteljo in te po 30-letnem delu v ravnalnicah tovarne TEA iztrgala izmed nas ter te tako boleče in za nas še vedno neresnično odpeljala v svet tišine in spominov — spominov nate, Jože.

Sodelavci TOZD TEA

Seminar centra marksističnih krožkov

Center marksističnih krožkov pri OK ZSMS Kranj 21. in 22. marca 1980 organiziral seminar za nosilce krožkov v osnovnih organizacijah na Jezerškem. V popoldanskem času prvega dne je predaval dr. Rudi RIZMAN na temo nacionalno vprašanje.

Naslednji dan pa so potekala predavanja o vlogi idejnopolitičnega izobraževanja in komisij za IPD v ZSMS in informiranju v ZSMS ter marksističnih krožkih in analizi predmeta STM.

Največ pozornosti so posvetili vlogi marksističnih krožkov, ki bo razdeljena na podteme organiziranosti in razvoju marksističnih krožkov, vlogi mentorjev in Centra za marksistične krožke ter sodelovanju s klubi OZN.

—th

PREBRALI SMO ZA VAS

Pavao Brajša: Splošna psihodinamika samoupravnega vedenja

V založbi Delavske enotnosti v Ljubljani je lansko leto izšla navedena knjiga, ki obravnava samoupravljanje z vidika medsebojnih človeških odnosov.

Avtor navaja med drugim, da ga je zaprosil za pomoč direktor delovne organizacije, ki ni vedel, kako naj izboljša medsebojne odnose, kako naj pouči delavce o pravilnem ravnanju in obnašanju na delovnem mestu in kako naj prepreči čedalje pogostejše konflikte med delavci v posameznih obratih.

Pri analiziranju teh pojavov je bilo ugotovljeno, da delavci odlično obvladajo samoupravno terminologijo, toda ne vedejo se samoupravno. Delavci so svoje „uzakonjeno“ ozkosrčno in drobnoposestniško vedenje prenesli v tovarno, na zbere delavcev in v organe upravljanja, vse to pa so odeli s samoupravnimi termini in pravicami. Avtor v knjigi obravnava, kako priti do samoupravnih kvalitet medčloveških odnosov in kako pospešiti uveljavljanje samoupravnih idej in teženj.

Knjiga je razdeljena na pet poglavij in napisana v preprostem, vsem razumljivem jeziku. Razlage so podkrepljene s posameznimi primeri iz bogate avtorjeve prakse, saj že dolga leta proučuje to področje.

Knjigo priporočamo predvsem vodjem dela ter funkcionarjem samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

N. Pavlin

ISKRA

Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko
KRANJ, n. sol. o.

Delavski svet TOZD ORODJARNA

razpisuje

prosta dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. VODJA TEHNOLOŠKE PRIPRAVE PROIZVODNJE

2. VODJA ODDELKA ZA EKONOMIKO

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visokošolska ali višješolska izobrazba strojne ali organizacijske smeri za dela pod točko 1,
- visokošolska ali višješolska izobrazba ekonomske smeri za dela pod točko 2,
- pet let ustreznih delovnih izkušenj,
- sposobnosti za vodenje in organiziranje dela,
- pogoje, ki jih za delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi predpisuje Družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj. Mandatna doba za razpisana dela traja 4 leta. Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj, z oznako „za TOZD Orodjarina“. Kandidati bodo o dokončni izbiri obveščeni v 30 dneh po odločitvi DS Tozd Orodjarina.

MLADINA ŠIROKE POTROŠNJE

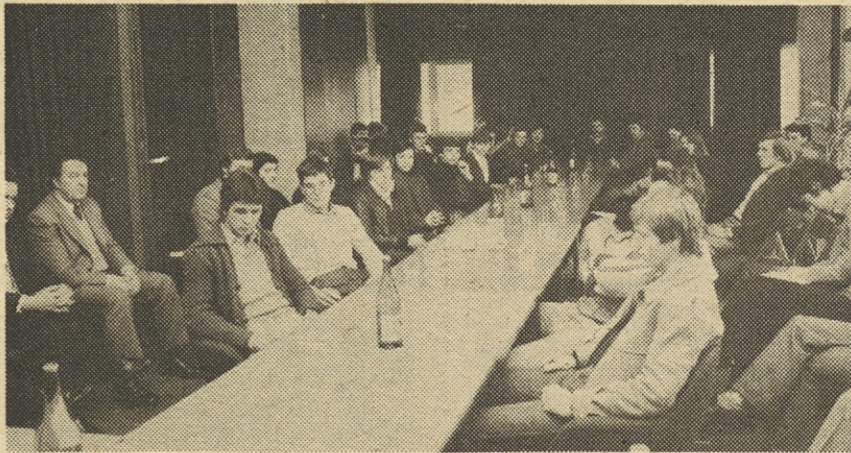
Koristno delovno srečanje

V soboto, 29. marca, za večino temeljnih organizacij Široke potrošnje prosto, so se v Škofji Loki srečali delegati osnovnih organizacij ZSMS iz vseh delovnih sredin Široke potrošnje. Udeležba na delovnem posvetovanju je pravzaprav presegla celo najbolj smela pričakovanja tako, da je bilo že po tej plati jasno, kako je bilo tako srečanje potrebno.

Delovno posvetovanje je potekalo skozi ves dan, bilo pa je tudi združeno z volilno programsko konferenco. Razen sklepanja o nalogah v prihodnjem obdobju in volitvi članov koordinacijskega sveta so delegati poslušali še nekaj predavanj in se posvetovali o značilnostih dela v posameznih temeljnih, oz. osnovnih organizacijah. Na dnevnem redu so bile točke, ki so govorile o značilnosti sedanjega stanja na poslovnem, gospodarskem in tržnem področju DO (to je izvajal glavni direktor Simon Primožič), seznanili so se z vlogo koordinacijskega sveta ZSMS na ravni DO, predstav-

prepričanje, da doseganje delo mladine ni bilo tako uspešno, kot bi lahko bilo. V oči je zlasti zbedel podatek, da je poprečna starost delavcev Široke potrošnje manjša kot 30 let.

To bi lahko pomenilo, da je prav

Z delovnega posvetovanja mladih Široke potrošnje.

ne aktivno delo svoje organizacije, odločno premajhno je tudi število mladih in različnih samoupravnih organov in v telesih družbenopolitičnih organizacij, zlasti sindikata in Zveze komunistov.

Takšno stanje pa je seveda lahko le osnova za pomen, ki naj bi ga mladina v celotnem reprodukcijskem procesu imela. Jasne so tudi nadaljnje naloge: v delo najprej vključiti večje število članstva in nato pričeti z uresničevanjem vseh z načrtom dela določenih nalog.

V okviru posvetovanja, kot smo že v uvodu omenili, je bila tudi volilna

konferenca Koordinacijskega sveta ZSMS DO. Novoizvoljeni člani so: Tone Pušar (TOZD TGA, Reteče), iz iste temeljne organizacije pa še Matjaž Peternelj. Ena od odločitev letne konference je bila, da se člani ZSMS iz delovne skupnosti skupnih služb iz Škofje Loke pridružita najbližji OO ZSMS, ki je v TOZD TGA v Retečah, hkrati pa se v skupnih službah formira aktiv te OO. Delegat v KS ZSMS je tako tudi Stane Fleischman (DSSS Škofja Loka), ostali člani pa so še Roman Bevc (TOZD Prodaja Ljubljana), Roman Bevc in Martin Kozelj (TOZD TV Pržan), Hubert Vidic in Mohorič Franc (TOZD Tovarna elektromotorjev Železniki), Rado Brus in Nadja Sedej (TOZD Montaža elektromotorjev Idrija), Zdravko Kogovšek (TOZD Tovarna antenskih naprav Vrhnika) in Stojan Kuret in Miro Zorec (TOZD Sprejemniki Sezana).

Stane Fleischman

ZSMS najmočnejša družbenopolitična organizacija v svojem okolju, žal pa je dejansko stanje marsikje prav nasprotno. Velike plasti mladine niso vključe-

DO ŠIROKA POTROŠNJA

Temeljit delovni načrt

Mladina vseh temeljnih organizacij v Široki potrošnji bo kmalu razpravljala o programu dela za letošnje leto. Osnutek programa so delegati OO ZSMS že pregledali na seji Koordinacijskega sveta ZSMS 19. marca letos v Škofji Loki, zadnja beseda pa je bila izrečena na programski konferenci ZSMS Široke potrošnje, ki je bila v soboto, 29. marca v Škofji Loki. Danes povzemamo samo nekaj bistvenih programskih smernic iz katerih bo natančnejši načrt izveden.

Osnovne smeri dela mladine v letošnjem delu so v prvi vrsti v krepitvi samoupravnih socialističnih odnosov, predvsem na temeljitejšem izvajanju Zakona o združenem delu. Eno najpomembnejših delovnih področij bo tudi vključevanje v stabilizacijska prizadevanja vseh mladih, to pa bo v precejšnji meri tudi rezultat doseganja čim večje enotnosti v mladinskih vrstah z uvajanjem kolektivnega vodenja in odgovornosti.

Ena izmed osnovnih nalog, poleg že vseh naštetih bo stalna skrb za aktiviranje čim širših mladinskih vrst in spremljanje uresničevanja usmerjenega izobraževanja. Zadnje področje morda zaradi relativne odmaknjenosti (srednje izobraževanje naj bi po predvidevanjih potekalo v skladu z Zakonom o usmerjenem izobraževanju od 1. sep-

tembra letos) ne bo konkretnije obdelano.

V zvezi s krepitvijo samoupravnih socialističnih odnosov so mladinci vnesli v plan predvsem aktivnejše vključevanje v delo samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in delegacij.

Mladinci so v program dela uvrstili tudi problematiko delovanja koordinacijskega sveta ZSMS, ki deluje na ravni DO. V zvezi s tem poudarjajo, da mora biti teža njegovega dela zlasti na ustrezno razporejenih delovnih skupinah. Ob tem poudarjajo potrebo po ustanovitvi ustreznih komisij za posamezna interesna področja. To naj bi bila hkrati tudi prva naloga novega KS.

Glavna teža dela pa je seveda na posameznih osnovnih organizacijah. Delo teh skupin bo potrebno v prihodnjem obdobju poživiti. Zbrati bo treba evidenco članstva ZSMS, pregledati število članov v posameznih sredinah, ki so aktivno vključeni v delo samoupravnih organov, ali DPO

povečini v oddelkih proizvodnje polizdelkov. Montažnih trakov iz razumljivih razlogov niso poznali — verjetno bi bilo več škode kot koristi, saj za to delo ni bilo dovolj usposobljenih.

Mladi so povečini delali na svojih običajnih delovnih mestih, nekaj pa je bilo tudi tistih, ki so sedli za stroje — pa ne pisarniške, ki so jih sicer vajeni — verjetno prvič.

Ob obisku v proizvodnih prostorih smo se z njimi pogovorili in izvedeli, da bodo kmalu pripravili še eno delovno akcijo. V okviru tega „podviga“ naj bi očistili zemljišče okrog tovarne in poskušali okoličo urediti tako, da bo čimbolj privlačna.

Stane Fleischman

Normativno da, praktično še ne

Verjetno ugotovite, ki nam jih je posredoval upravitelj obrambnega načrta DO Široka potrošnja Vinko Krevh, niso značilne samo o omenjeno delovno organizacijo. Področje samozaščite, varnosti in ljudskega odpora so zadeve, ki jim iz dneva v dan namenimo več pozornosti. Sestavek bo torej toliko bolj zanimiv za širši krog bralcev. Na začetku naj omenimo, da velja predvsem ena ugotovitev — normativno so stvari urejene že zelo zadovoljivo, da pa žal velja tista stara, da papirnata resnica še ni tudi življenjska. Kako naj bi delali je povsem jasno določeno v različnih aktih, kako pa delamo — o tem je govoril sogovornik.

Področje samoupravnega urejanja zadev s področja družbene samozaščite, varnosti in ljudskega odpora, je v različnih samoupravnih aktih, kot smo že v uvodu povedali, precej dobro urejeno. Velja to za vse delovne sredine, za vse temeljne organizacije in delovne skupnosti v Široki potrošnji?

Pripravljeni in sprejeti so vsi akti in obrambni načrti, tudi tisti, ki obravnavajo področje samozaščite. Seveda pa ne moremo trditi, da je povsod vse urejeno enako, odstopanja so v okviru realnih možnosti, kadrovskih in materialnih. Pri urejanju dokumens obrambnih priprav pa se srečujemo s težavami pri ažuriranju. Krivec za to je premočna fluktuacija zaposlenih, od nosilcev pa to seveda zahteva precejšnje napore. Akte je potrebno spreminjati večkrat na leto, kolikšen obseg dela je to pa seveda ni potrebno posebej poudarjati. Kljub tem težavam pa za vse velja, da je bilo v preteklih dveh letih urejeno vse v skladu s sugestijami s področja za samozaščito SOZD Iskra.

Koliko so vsi ti akti že tudi postali del življenja v vseh sredinah?

Rekli smo že, da je po normativni plati domala vse urejeno, ne bi pa mogli ugotoviti, da to velja tudi za uveljanje v praksi. Pomanjkljivo je oživljanje zlasti na področju nalog in akcij pri varovanju družbenega premoženja v interesu reda in discipline, delovne storilnosti v okviru prizadevanj za stabilizacijo.

Kolikšen pa je pomen samozaščite pri izvajanju stabilizacijskih prizadevanj?

Poleg ostalih dejavnikov zavzema precejšen pomen tudi samozaščita. Gre zlasti za varovanje družbene lastnine, varnost ljudi in premoženja nasploh, pomembno je še področje delovne discipline, pa seveda tudi sodelovanje z organi samoupravne delavske kontrole. Zlasti tu bo potrebno doseči pozitivne premike pri trošenju sredstev, družbenega premoženja in seveda odkrivati in zatirati negativne pojave.

Velja to tudi za srednjeročno obdobje 1981 — 1985?

Samoupravna delavska kontrola ima precejšnje naloge in odgovornosti v tem obdobju — predvsem jo bo treba postaviti na mesto, ki ji v družbi in delovnem okolju gre. Tu bo seveda potreben tudi spopad z miselnostjo delavcev. Družbena zavest marsikaterga še ni na takšni ravni, da bi lahko ugotovili, da je npr., družbena lastni-

ter na osnovi konkretnih podatkov opozoriti na stanje v sredinah, kjer je prisotnost mladine najslabša.

Prispevek mladine k uspešnejšim stabilizacijskim prizadevanjem bo v prvi vrsti prav gotovo v čim boljšem delu vsakega posameznika. S tem v zvezi omenja predlog delovnega načrta zlasti tovariško opozarjanje tovarišev — sodelavcev, ki se s svojim delom izključujejo iz vsesplošnih delovnih prizadevanj. Tu omenjajo tudi seje delavskih svetov in sestanke osnovnih mladinskih organizacij.

Seveda pa naštetih nalog še niso vse, to so le najbolj specifične. Ob poudarjanju, da delovnih nalog in akcij ne bo odredil koordinacijski svet mladine DO, so predvideli še vsa tista delovna področja, ki se pojavljajo v večini delovnih načrtov mladinske organizacije.

Tako ima mladina Široke potrošnje pred seboj še vrsto nalog v zvezi z izobraževanjem svojih članov, spremljanju kadrovske in študijske politike, oživljanju tradicij NOB, športa, kulture in družabnih prireditvev. Precej pozornosti bodo v prihodnjem obdobju namenili informiranju svojih članov.

V ta namen bodo aktivizirali delo komisije za obveščanje in pospešili prenos informacij iz različnih samoupravnih organov in teles družbenopolitičnih organizacij. Slednje izvira predvsem iz ugotovitve, da je slabi aktivnosti mladine v nekaterih delovnih sredinah krivo zlasti preslabo informiranje.

na že v popolnosti prodrla v zavest tistega, ki z družbenimi sredstvi dela. Kaj pa bo to obdobje še prineslo novega?

Več pozornosti bomo morali nameniti varnostnim službam v TOZD. Sedanje ugotovitve so kaj nerazveseljive — te službe so marsikje zapostavljene, pri izvajanju nalog s tega področja primanjkuje resnega in strokovnega pristopa, pomanjkljiva je vzgoja in izobraževanje, prisotne so precejšnje kadrovske težave. Vse to bo treba pričeti spreminjati, vključno z resnejšim izbiranjem za to delo primernih kadrov. V preteklem obdobju smo bili dostikrat priče tatvinam, uničevanju, tu pa bi lahko dosti pripomogla tudi tehnična zaščita.

Kakšno mesto je namenjeno zaščiti s tehničnimi sredstvi? Lahko ta nadomesti človeka?

Vinko Krevh.

Nadomestiti ga popolnoma seveda ne more, lahko pa bi precej zmanjšala potrebno število ljudi. Na marsikaterih področjih je bilo že dosti uspehov pri uporabi različnih tehničnih zaščitnih pripomočkov, zlasti pri varovanju objektov in opreme.

Iskra je ena od proizvajalcev sredstev za tehnično zaščito. Je s svojimi izdelki prisotna tudi v Iskri sami?

Iskra je res eden izmed proizvajalcev in žal samo proizvajalcev. Pravzaprav je presenetljivo, da je s svojimi izdelki prisotna marsikje, še najmanj pa v Iskri sami. Je že tako, da je očitno tudi tu kovačeva kobila bosa! Nerazumljivo je to še zlasti zato, ker je uvajanje tehnike marsikje cenejša kot zaposlovanje novih delavcev. Iz izkušenj pa vem, da tehnični varnostni sistemi marsikje lahko povsem nadomestijo človeka.

Katere naloge pa bo treba v prihodnje še urediti?

Pred nami je še vrsta nalog. Ena izmed njih je na področju varovanja in zavarovanja dokumentov zaupne narave. Tu je še precej pomanjkljivosti, ne ravnamo pa vselej v skladu z določili pravilnika. Precej dela nas čaka tudi pri ljudskem odporu. Dokumenti, ki to tematiko obravnavajo niso statični, neprestano jih je treba prilagajati konkretni situaciji in v sodelovanju z ustreznimi organi družbenopolitičnih skupnosti. Osnovna naloga bo vsekakor podružbljanje splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite, potrebno pa bo tudi usposabljanje ljudi. Ne moremo si namreč predstavljati nosilca naloge, ki ne bi bil seznanjen s svojimi dolžnostmi, s svojim mestom. Poleg usposabljanja pa bo potrebno urediti tudi vprašanje materialnih sredstev Civilne zaščite. Nihče seveda ne zahteva najdražje opreme, ki bi jo uporabljali le redko, temveč gre za osnovne pripomočke, brez katerih si uspešne akcije skoraj ni moč predstavljati. Poudariti je potrebno tudi pomen gradnje zaklonišč — vprašanje, ki je še marsikje odprto!

Za srednjeročno obdobje smo se dogovarjali tudi o brezzičnih UKV zvezah pa seveda še o vrsti različnih nalog. V zaključku bi rad poudaril, da uspešne izpeljave vseh naštetih nalog ne bo moč pričakovati brez podpore vseh družbenopolitičnih organizacij, poslovnih organov in ne na koncu brez pripravljenosti za sodelovanje vseh delovnih ljudi in občanov.

Stane Fleischman

NIKOLI V SOBOTO

Ob rob delovnemu srečanju mladine temeljnih organizacij, ki proizvajajo široko-potrošne izdelke, je potrebno zapisati le še nekaj manj pozitivnih dejstev. Omenili smo že, da je bil obisk mladih zelo dober, saj je bila dvorana v Škofji Loki s 56 člani ZSMS dobesedno natrpana. Žal pa to ne velja za nekatere od vabljenih gostov.

Organizatorji so v skladu s sklepom Koordinacijskega sveta ZSMS Delovne organizacije na to srečanje povabili med drugim tudi predavatelja z republiške konference ZSMS Bojana Butolena. Slednji je svoj prihod obljubil, se kasneje opravičil in zagotovil, da bo prišel predavati drugi, na koncu pa — ni bilo nikogar. Brez opravičila. Žal je bilo to predavanje zadnja točka dnevnega reda — tja prestavljena prav na zahtevo predavatelja — tako da so morali mladinci ne popolnoma prostovoljno oditi domov.

Tudi ostali mladinski funkcionarji niso pokazali več volje, da bi se najširšega skupa mladine Široke potrošnje udeležili. Opravičil se je predsednik občinske konference ZSMS, opravičil se je predsednik koordinacijskega sveta ZSMS SOZD Iskra in obljubil, da zagotovo pride sekretar. Skoraj logično pa je potem, da seveda tudi njega ni bilo. Brez opravičila.

Mladi so se pri tem spraševali samo nekaj — je sobota res preveč stabilizacijska in Škofja Loka pre malo ugleden kraj, da bi se mladinski funkcionarjem, ki niso popolnoma neposredno vezani na probleme mladih v OZD zdelo potrebno žrtvovati nekaj uric — mogoče niti ne — prostega časa?!

niki posameznih osnovnih organizacij pa so pripravili skupno točko z enotnim naslovom „Kritične točke delovanja mladih“.

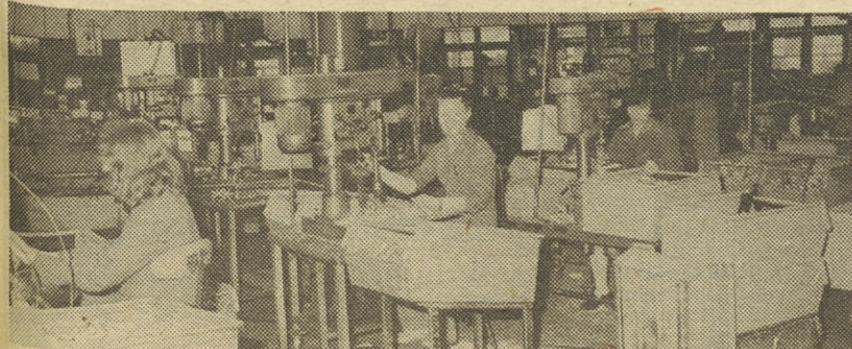
Že v uvodu smo omenili, da je bila udeležba na izrazito stabilizacijsko zasnovanem srečanju izredno dobra. „Stabilizacijsko“ poudarjamo zato, ker je bilo zasedanje prvotno predvideno v Sežani, v hotelu, trajalo pa naj bi dva dni. Po temeljitim razmisleku so se organizatorji odločili, da se dnevni red skrči tako, da bo srečanje končano v enem dnevu, kraj pa naj bi bil kar Poslovna hiša v Škofji Loki, kjer ima DO sicer sedež. Na ta način so se stroški skrčili praktično le na stroške prevoza. Mladina je odločno dokazala, da je družbeno akcijo že sprejela za svojo!

V razpravo na srečanju so se tvorno vključili tudi predsednik sindikalne konference ŠP Marjan Može, predsednik DS DO Albin Pahor, glavni direktor DO Simon Primožič, sekretar DO Janko Dobre, sodelovali pa so tudi vabljeni sekretarji OO ZK.

Na delovnem srečanju se je predvsem pokazala izredno široka vloga mladih na vseh področjih življenja DO. Hkrati z ugotovitvijo, da široko zastavljenih razvojnih in programskih ciljev Široke potrošnje ne bo moč izpeljati brez najširšega vključevanja mladih na vsa področja samoupravnega, proizvodnega, in političnega življenja pa se je izkristaliziralo tudi

MLADINA ELEKTROMOTORJEV NA DELOVNI AKCIJI

Člani osnovne organizacije ZSMS v Železnikih so se odločili, da na prvo prosto soboto pripravijo delovno akcijo. Besedi „prvo prosto“ smo zapisali zato, ker zaradi preobilice dela v Tovarni že dolgo niso imeli prostih sobot.

Mladinke Elektromotorjev na delovni akciji.

V Solčavi in na Ljubnem je zrasel delaven kolektiv

Pred nedavnim je na zboru delovnih ljudi v Solčavi predsednica OO sindikata poslovne enote Ljubno — Solčava Darinka Vastl poročala o delu sindikata in povedala tudi o načrtih za letos in v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Ker je žilavi 100-članski kolektiv te enote TOZD Feriti pred pomembnimi načrti za poglobljeno osvajanje proizvodnje in njeno širitev, objavljamo nekaj odlomkov iz referata.

V pogovorih in razpravah na ravni temeljne organizacije in v sodelovanju s predstavniki skupščin občin Mozirje in Ljubljana-Siška smo temeljito presledli naše načrte. V program za leto 1980 kot tudi v smernice razvoja za naslednje srednjeročno obdobje smo zapisali, da bomo naše poslovne enote postopno izpopolnjevali, predvsem s potrebnimi strokovnimi delavci in sodobnejšo tehnično opremo. Vse to, pa tudi v primeru, da bomo ta cilj uspeli realizirati, pa še ne bo samo po sebi dalo pričakovanih rezultatov.

Z realizacijo te usmeritve bodo vzpostavljeni le pogoji, da z našimi prizadevanji lažje dosežemo večje rezultate in predvsem večjo produktivnost. Morali se bomo obrniti k sebi in se vprašati, kakšen je naš odnos do dela, ali smo strokovno usposobljeni za izvedbo sprejetih usmeritev in obveznosti, kakšen je naš razpored dela in kje to lahko izpopolnimo. Pri vseh teh problemih kot člani sindikata ne bomo mogli stati ob strani in pričakovati rešitve od neke druge — iz Ljubljane, od naših mojstrov in podobno. Gotovo je, da je to največja obveznost mojstrov in drugih organizatorjev proizvodnje. Za bolj ali manj uspešno reševanje teh problemov, pa tudi ostali ne moremo in ne smemo biti nezainteresirani.

V poročilu smo ugotovili, da smo v preteklem obdobju posvetili veliko pozornost družbenemu izobraževanju, kar je sigurno pozitivno, na drugi strani pa zelo malo naredili na organiziranem strokovnem usposabljanju. Sodobnejša oprema in vse večja zahtevnost naših izdelkov pa od nas zahteva tudi večjo usposobljenost. Do sedaj smo premalo razmišljali, katere oblike že organiziranega dopolnilnega strokovnega izobraževanja bi nam odgovarjale in kdo od nas ima sposobnosti in možnosti za tako izobraževanje. Tudi organizacija internega izobraževanja — organizacija kratkih seminarjev, za vse ali določeno število delavcev bi bila primerna in lahko koristna za kvalitetnejše in produktivnejše delo.

Vsa naša prizadevanja morajo biti usmerjena, da z več znanja, boljšo organizacijo dela in manjšimi stroški, naredimo več, kvalitetno boljših izdelkov in to v dogovorjenih rokih.

Mislím, da lahko izjavim, da soglasno podpiramo usmeritev za postopno uvajanje dohodkovnega obračuna za naše PE. Taka evidenca, kadar bomo z njo razpolagali, bo najbolj nazorno pokazala, v kakšnem obsegu je naše delo bolj ali manj učinkovito pri ustvarjenem dohodku TOZD.

Že v prvi polovici tega leta bomo obravnavali in tudi sprejemali programsko usmeritev za naslednje srednjeročno obdobje 1981—1985. Smernice imamo že dalj časa v obravnavi. Mislím, da smo se do sedaj premalo vključevali v oblikovanje in razlago tega dokumenta. Res je, da vsak član sindikata ne more na vse dele tako zahtevnega dokumenta dati pripomb in predlogov. Določene pobude in predloge pa gotovo tudi pri nas lahko oblikujemo. Sigurno pa s predlogom

naslednjega srednjeročnega obdobja moramo biti dobro seznanjeni, kar je ena od pomembnih obveznosti novega izvršnega odbora. Plan, ki ga bomo sprejeli za naslednje srednjeročno obdobje si sami postavljamo in nas tudi obvezuje, tako vsakega posameznika kot celotni kolektiv.

Zastopanost delavcev v samoupravnih organih temeljne organizacije je dobra. Informiranost o razvojnih usmeritvah, planskih obveznostih in doseganju poslovnih rezultatov je zagotovljena. Najmanj enkrat v vsakem trimesečju se dobimo na delnih zborih, na katerih obravnavamo periodične obračune in zaključni račun. Zagotovljene imamo torej pogoje za neposredno vključevanje v upravljanje z družbenimi sredstvi vključno z delitvijo dohodka. Mislím, da smo se v ta dogajanja že do sedaj aktivno vključevali, verjetno pa se mnogi še vedno dovolj ne zavedamo svojih pravic in posebej obveznosti na samoupravnem področju.

Pred nami so volitve v samoupravne organe. Prav sindikalni organizaciji je zaupano, da evidentira in pripravlja predloge za delegate, ki nas bodo zastopali v samoupravnih organih. Vsi vemo, da v individualnih razgovorih radi poudarjamo naše samoupravne pravice, kadar pa evidentiramo kandidate za samoupravne funkcije, pa se izmikamo in se izgovarjamo na premajhno sposobnost, družinske obveze in druge težave.

Naša prizadevanja bodo morala biti usmerjena v spreminjanje naših navad, da postajamo glasni predvsem takrat, kadar gre za naše pravice. Bolj

TOZD INDUSTRIJSKA ELEKTRONIKA KOSTANJEVICA

Storilnost so visoko dvignili

Če govorimo o lanskem poslovanju v sedanji TOZD Industrijska elektronika v Kostanjevici, je prav, da pomenimo, da delajo v zelo specifičnih pogojih. Njihov proizvodni program je zelo spremenljiv, ker je na špici dosežkov v elektroniki. Zato morajo biti zelo okretni in razvoj ter tehnologija morata hitro slediti novim dosežkom z novimi artikli, ali vsaj prilagajanju novim tehnologijam.

Lani so prodajne načrte izpolnili na domačem trgu z okoli 100 %, izvozili pa so le dobrih 10 % načrtovanih količin. Tako so proizvodni program izpolnili z 78 % ali malo več. Seveda so vse to šele ocene, pravi vodja TOZD Ivan Metelko, ker bodo dokončni rezultati znani šele konec februarja pri letnem obračunu.

Z osebnimi dohodki so sorazmerno zadovoljni, daj so neke v sredini. Poprečni osebni dohodek je bil lani okrog 5.719 din mesečno. Tako s fluktuacijo vsaj zaradi osebnih dohodkov ni težav. Seveda pa sistem nagrajevanja po delu še dograjujejo, zlasti iščejo primernejših meril za nagrajevanje tistih, ki niso vezani na norme.

Predvsem pa je važno, da stabilnost tovarne raste. Lani so z istimi ljudmi in isto opremo nasproti letu 1978 dvignili storilnost za okrog 62 %, kar

pogumno in odgovorno bomo morali prevzemati tudi delovne in samoupravne obveznosti. Na tej podlagi in rezultatih dela pa uveljavljati naše pravice in se prizadevati za boljši jutri.

Sistem nagrajevanja smo iz leta v leto izpopolnjevali. Dosedanja usmeritev, mislim, da je bila pravilna, predvsem zato, ker so naši osebni dohodki močno vezani na rezultate poslovanja. Res še vedno radi tarnamo, da so naši osebni dohodki nizki, da se gibljejo nekje na republiškem povprečju in podobno. Morali pa se bomo zavedati in sprejeti dejstvo, da bodo naši osebni dohodki lahko večji samo ob naši večji storilnosti, učinkovitosti, produktivnosti. Razdelili si bomo lahko le toliko, kolikor bomo ustvarili. Tudi na sistem ugotavljanja rezultatov dela posameznika — mesečno ocenjevanje, delo predlagateljev in ocenjevalnih komisij imamo veliko pripomb. Mogoče smo pa vse to tudi pomanjkljivo izvajali. S sistemom ocenjevanja smo se dogovorili, da bomo vrednotili slabo oziroma dobro — nadpovprečno delo delavca.

To pomeni, da je za poprečnega delavca ocena lahko tudi za daljše obdobje ista, mesečno ali po preteku daljšega obdobja pa spreminjamo oceno le tistim delavcem, ki v tem času dosežejo izrazito boljše oz. izrazito slabše rezultate. Ne glede na navedeno menim, da bomo morali sistem nagrajevanja še nadalje izpopolnjevati. IO OOS v sodelovanju z drugimi dejavniki pa bo temu moral posvetiti še posebno pozornost.

Ne bi se zadrževala na vlogi in pomenu informiranja, nadaljnem razvoju samoupravnih odnosov, razvijanju našega delegatskega sistema, tako v okviru temeljne organizacije, kot v odnosu do družbenopolitične skupnosti in krajevnih skupnosti, ker mislim, da smo že do sedaj dobro sodelovali. Sindikalna organizacija in njen izvršni odbor pa bo morala tudi v bodoče spremljati in si prizadevati za nadaljnje izpopolnjevanje učinkovitosti tudi na tem področju. To mislim, da velja tudi za družbeni standard in posebej za usmeritev pri reševanju stanovanjskih problemov naših delavcev.

Darinka Vastl

S kamero po TOZD

TOZD FERITI: V četrtek, 27. marca, so volili nove samoupravne organe TOZD, delovne organizacije IEZE in SOZD Iskra. Novo samoupravno vodstvo bo imelo zahtevno delo, saj bodo v njegovem mandatu razširili tovarno in močno povečali proizvodnjo za profesionalno rabo.

TOZD NAPRAVE IN ORODJA: Na volitvah 27. 3. so izvolili novo samoupravno vodstvo TOZD in delegate za samoupravne organe DO ter SOZD Iskra. V mandatni dobi teh delegatov bodo razširili delovne prostore in močno povečali proizvodnjo, kar bo pomembno, saj „orodjarna“, kakor jo po domače imenujejo, izdeluje naprave in orodja za vse TOZD v IEZE.

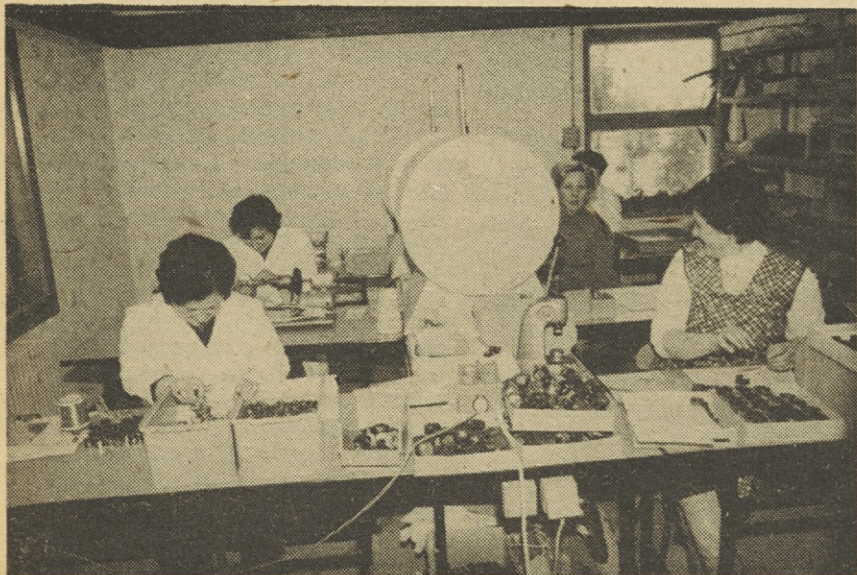
TOZD MAGNETI: Isti dan, 27. 3. so volili tudi v Magnetih. Pred tem kolektivom je vrsta novih nalog, saj bodo že letos začeli s širjenjem delovnih prostorov, z avtomatizacijo proizvodnje in večanjem zmogljivosti. V proizvodnjo bodo v prihodnji mandatni dobi dali več novih izdelkov iz programa magnetov, ki so jih pred nedavnim razvili in tehnološko obdelali.

TOZD KERAMIKA, v kateri so sredi sanacijskega programa, so volili nove samoupravne organe 27. 3. Delo samoupravnih organov ne bo lahko, saj bo moral kolektiv stabilizirati svoje gospodarjenje in proizvodnjo. V stabilizacijskem načrtu pa imajo tudi gradnjo nove tovarne, ki bo z avtomatizacijo prinesla dokončno ustalitev.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB je na zboru delovnih ljudi sprejela načrt za ustalitev gospodarjenja. Pregledali so poslovne rezultate v lanskem letu, program za letošnje leto, pogovorili pa so se tudi o pripravah na srednjeročno obdobje 1981-85.

Iz proizvodnje v obratu v Ljubnem.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Predstavljamo TOZD tovarno elektronskih elementov v Horjulu

V tem članku predstavljamo našo temeljno organizacijo TEI Horjul. Obiskali smo jih, da bi zvedeli kako poslujejo, kakšni so njihovi načrti in s kakšnimi problemi se otapajo. Med pogovorom s predsednikom DS Pavlom Zdešarjem, direktorjem temeljne organizacije Matjažem Travnom, predsednikom sindikata Francem Kovačem in namestnikom sekretarja ZK Markom Grziničem smo dobili odgovore na naša vprašanja, ki jih sedaj posredujemo našim bralcem.

Bi nam na kratko opisali dosednji razvoj vaše TOZD.

Prvi del tovarne je bil postavljen l. 1957 v tedaj neindustrializiranem okolju, število zaposlenih pa je od začetnih 100 naraslo na 300 v letu 1958, ko je bila dokončana druga razširitev. Nadaljnja ekspanzija potem več ni bila mogoča zaradi pomanjkanja denarja in prostorov.

Ves ta čas je s svojim modernim progra-

mom vplivala tudi na progresiven razvoj občine Vič-Rudnik, posebej pa še same krajevne skupnosti. Prav tako s svojo dejavnostjo ni povzročala stranskih negativnih posledic, kot so pretirana uporaba energije, obremenjevanje transporta in onesnaževanje okolja. Povemo še lahko, da so bili strokovni kadri vedno ozko grlo, ker jih ni bilo lahko pridobiti iz Ljubljane, domačih pa ni bilo dovolj. Na tržišču je bilo za naše pro-

izvedo vedno dovolj povpraševanja, saj je na domačem trgu program TEI predstavljal zameno uvoza instrumentov.

Do leta 1975 je bila tovarna registrirana kot delovna organizacija, nato se je kot TOZD priključila v DO Elektromehanika Kranj, prek katere je bila izvajana prodajna funkcija. V l. 1978 so se pričele priprave na reorganizacijo — ustanovitev posebne DO Iskra Elektrozeve Ljubljana, v kateri se je l. 1979 razdelila na več TOZD — po posameznih panogah, t.j. instrumenti, radijske zveze, mehanske delavnice.

Prvotni program tovarne je obsegal elektronske merilne instrumente, regulacijske transformatorje in žične upore. L. 1971 se je začel uvajati še program brezžičnih zvez, ki je kmalu dosegel polovico letne proizvodnje. Program merilnih instrumentov dopolnjuje program merilno-regulacijske tehnike v Iskri, program brezžičnih zvez pa program telekomunikacijske opreme.

Pogledamo še lahko fizični obseg merilnega programa v l. 1976 — 1979. Indeks povečanja je bil 77/76—165, indeks izvoza 117, v l. 78/77 je znašal 141, izvoz 113 ter v 79/78—125, izvoz pa 118.

Poseben problem so pri tem predstavljale cene merilnih instrumentov, ker so izdelki pod družbeno kontrolo cen, tako da so se škarje med stroški in odobrenimi cenami vse bolj zapirale v škodo dohodka, kar je tudi povzročilo manjše možnosti investiranja.

Kako ste v tem času reševali kadrovske probleme?

Zaradi težav v poslovanju in zaradi prostorske stiske je število zaposlenih zadnjih 10 let ostajalo približno enako. V l. 1978 in 1979 pa je celo upadlo od 308 na 294 (predvsem strokovni in kvalificirani kadri). Nova TOZD je l. 7. 1979 imela 113 zaposlenih, od tega 13 iz pridruženega razvojnega laboratorija v Ljubljani. Eden od razlogov so bili tudi relativno nizki OD, ki so bili v l. četrletju 1978 — 4.780 din in so dosegli v l. četrletju 1979 6.300 din. Kljub temu je tovarna načrtno štipendirala strokovne in kvalificirane kadre, tako da odslej ostaja prva skrb nove kadre tudi obrzati.

Bi nam morda lahko našli ključne probleme, s katerimi se je srečevala vaša TOZD po l. 1970.

Med ključne probleme programa merilnih instrumentov štejemo:

- pomanjkanje obratnih sredstev,
- nezadostno vlaganje v razširjeno produkcijo zaradi premajhne akumulacije,
- relativno nizek izvoz glede na potrebe po uvozu repromateriala,
- premajhno število strokovnih kadrov in fluktuacija,
- prepozno uvajanje novih izdelkov glede na tržno situacijo,
- prostorska utesjenost in neprimerenost,
- širok spekter izdelkov z majhnimi serijami,
- odtujenost razvojnih in prodajnih struktur od TOZD,
- slaba opremljenost proizvodnje in razvojnega laboratorija,
- neusklanjnost razvoja merilno regulacijske tehnike v SOZD,
- neučinkovita organizacija poslovanja,
- težave in nepravčasnost pri nabavi repromateriala.

Kakšne so vaše razvojne možnosti in kaj nameravate v prihodnje narediti v tej smeri.

Tovarna obstaja že 22 let in se je doobra usidrala v življenju kraja pa tudi znotraj Iskre in zunaj nje. Ob delitvi na posamezna programska področja z reorganizacijo so dani temelji za specializacijo in uspešnejši nastop na tržišču, kjer smo z nekaterimi izdelki ekskluzivni (regulacijski transformatorji, nekateri elektronski instrumenti). S pomočjo lastne razvojne skupine ter s poglobitvijo obstoječega sodelovanja z elektrofakulteto in z Inštitutom Jožef Stefan lahko zagotovimo široko perspektivo z uvedbo mikroprocesorske tehnike v izdelke.

Dolgoročna pogodba o skupnih razvojih s firmo Carl Zeis Jena (DDR) omogoča ustrezna vlaganja v tak razvoj. Z vlaganjem v novo opremo in v novo tehnologijo lahko dosežemo uspehe na področju nekaterih splošnih elektronskih instrumentov (osciloskopi, generatorji, frekvenčni števeci), laboratorijskih instrumentov (pH-metri, kolorimetri, fotometri) avtodiagnostičnih instrumentov (univerzalni avtotesterji, stroboskopi), regulacijskih naprav (regulacijski transformatorji, stabilizatorji, drsni in žični upori) in industrijske merilne elektronike.

Z uvajanjem izdelkov, ki so zasnovani na integrirani in digitalni tehniki bodo potrebni kadri s takim znanjem. Z ustreznim štipendiranjem in z izobraževanjem ob delu bo ta problem rešljiv. Pričakovati je nekaj težav pri pridobivanju kadrov v Horjulu, vendar je to mogoče regulirati s politiko osebnih dohodkov, stanovanjsko politiko, z investiranjem v prostore, inventar in delovno opremo

INDUSTRIJA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO, LJUBLJANA

TOZD ELEKTROLITSKI KONDENZATORJI MOKRONOG

Znanja ni nikoli dovolj

V mokronoških Elektrolitih se domiselno pripravljajo na selitev v novo tovarno. Malokje imajo že pred selitvijo v pogonu vso bodočo opremo. V mokronoški Iskri pa imajo že skoraj vso, nameščeno v provizoričnih prostorih. Tako se bodo na novo tehnologijo, ki jo bodo v novih prostorih na novih strojih uporabili čez kakšno pol leta, temeljito in vsestransko pripravili. Seveda največji delež dela ob uvajanju visokoproduktivne opreme odpade na tehnologe in vzdrževalce. Delu so kljub obilici in zahtevnosti kos — seveda z veliko mero prizadevnosti in uporabo vsega svojega znanja in s pomočjo tujih in presajenih izkušenj. Povprašali smo tri delavce, kaj menijo o svojem novem delu:

VLADO KLAKOČAR, vodja vzdrževanja, strojni tehnik in študent na fakulteti za strojništvo ob delu: Pravzaprav niti ni tako strahotno. Položaj obvladamo, čeprav je takle nov val „mašinerije“ zahtevna reč. Že prej smo se pripravili na različnih tečajih, seminarjih in z drugimi oblikami dodatnega izobraževanja. Strnjeno smo pošiljali naše fante na predavanja o pnevmatiki, hidravliki in elektroniki.

Že tisto, kar sam sproti študiram, mi pride kar mimogrede prav. Saj je vsa tehnika pravzaprav naravnana na praktično uporabo — treba je pač znati presajati iz teorije v prakso. Sicer te pa delo prisili. Pri našem sedanjem delu, ob zaganjanju čisto nove tehnološke opreme je treba mnogo znanja in mnogo inštrumentarija.

STORILNOST SO VISOKO DVIGNILI

(Nadaljevanje s 6. strani)

zanesljivosti in kvalitete. Zato bodo v Kostanjevici zlasti v novi tovarni, ki bo predvidoma začela vsaj s poskusnim obratovanjem konec leta, osvojiti čimveč programa s področja regulacijske elektronike. Tu pa bo treba vložiti vse več znanja, tako v tehnologijo izdelkov, kot tudi v tehnologijo dela.

Od nove tovarne pričakujejo mnogo. Zdaj namreč delajo v kostanjeviškem gradu, kjer so prostori nefunkcionalni in zavirajo delo pa tudi galerija prostora rabi in bi jih rada čimprej zase. V novi tovarni, pravi Ivan Metelko, bodo zlasti mnogo pridobili z dobrimi pogoji dela pa tudi nova oprema bo, dopuščala še višjo storilnost in tudi zmogljivosti bodo precej večje.

F. Kotar

DANE DROLE, RTV mehanik:

Potrebno bi bilo še več znanja, za vse delo, ki se je naenkrat zgrnilo na nas. Pa plavamo, mislim, da zelo uspešno, čeprav se „možgani resno kravžljajo“. Vzdrževalci smo takorekoč „padli“ iz rutinskega dela na strojih, ki smo jih poznali do obisti, v avtomatizaciji. Sicer v bistvu ni nič novega, vendar je vse bolj zahtevno, zapleteno. Pa še toliko tega je!

Ob vsem tem delamo tudi z novo tehnologijo „prilagojene“, čeprav iste izdelke. Tako moramo „popoliti“ tehnologijo dela in tehnologijo izdelkov hkrati. Kar zapišite: „Težave so, ustavitvi se pa ne!“

ZVONE JERIN, strojni mehanik:

Šele lani sem prišel v tovarno. Mislim, da nas je šola dobro pripravila na sedanje naloge. Znašel sem se namreč v čisto novem, živahnem in ustvarjalnem svetu, kjer je treba veliko znati in vedeti. Vendar — zdaj se je začela „ta prava“ šola. Praktična in zahtevna in moram reči, da vrsto praktičnih reči opraviš s tistim, kar sem teoretično slišal, videl in „v glavo vbijal“ v šoli.

Vesel sem, da sem podal v sredo tega živahnega dela. Ta uvajalni čas mi odpira nove poglede na tehniko, na proizvodnjo in na moj poklic sploh. Porabim vse kar vem in znam, pa še premalo je včasih tako, da mi morajo izkušenejši dodati, kar manjka. Ob vsem tem se mi je kar samo po sebi zastavilo vprašanje, zakaj ne bi znal še več? Sklenil sem nadaljevati šolo na srednji tehniški šoli.

F. Kotar

ISKRA INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO TOZD TOVARNA ORODIJ LJUBLJANA, Stegne 15, o.sub.o.

PO SKLEPU KOMISIJE za medsebojna delovna razmerja TOZD TOVARNE ORODIJ objavljamo prosta dela in naloge:

1. SAMOSTOJNEGA PROJEKTANTA — RAZVIJALCA ZA PODROČJE SPECIALNIH STROJEV IN NAPRAV
2. TREH REZKALCEV
3. TREH STRUGARJEV
4. KALILCEV ZA KALJENJE ORODIJ

Za dela in naloge pod točko 1 zahtevamo končano Višjo šolo strojne smeri in 3-5 let ustreznih delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 90 dni. Za dela in naloge pod točko 2-4 je pogoj končana poklicna kovinarska šola ali pa z delom pridobljena delovna zmožnost in pa 60-dnevno poskusno delo. Delo združujemo za vsa dela in naloge za nedoločen čas.

Vsa pojasnila o objavljenih prostih delih in nalogah daje splošno-kadrovski sektor, pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pa pošiljate v splošno-kadrovski sektor ISKRE AVTOMATIKE TOZD TOVARNE ORODIJ LJUBLJANA, Stegne 15 v 15 dneh po objavi.

Nam lahko naštejete šesprobleme, ki jih boste morali rešiti, da si zagotovite nemoten razvoj.

- skrčiti proizvodni program in ga dvigniti na višji tehnični in tehnološki nivo,
- posodobiti opremo v razvoju in v proizvodnji,
- pridobiti nove prostore in nove kadre,
- postaviti realen, vendar usmerjen srednjeročni program ter postaviti dolgoročne cilje,
- izboljšati organizacijo poslovanja in izboljšati delovno disciplino,
- urediti problematiko uvoza oz. nabave repromateriala,
- izboljšati razmerje med prodajno in lastno ceno, — urediti relacije na področju merilno-regulacijske tehnike znotraj DO in znotraj SOZD,
- projektno voditi celoten proces razvoja, proizvodnje in prodaje,
- zagotoviti ustrezna obratovalna sredstva,
- povečati izvoz na konvertibilno področje.

Kateri problemi vas v tem trenutku najbolj pestijo?

Ker nimamo dovolj deviznih sredstev nam predstavlja predvsem problem pomanjkanje repromateriala iz uvoza, ker nam seveda onemogoča finalizacijo določenih izdelkov. To pa tudi pomeni, da če tega problema ne bomo mogli rešiti, potem tudi ne bomo mogli izpolniti pogodbenih obveznosti do naših poslovnih partnerjev, predvsem do firme Carl Zeiss, s katerim imamo pogodbo za srednjeročno obdobje. To je za nas še toliko bolj pereče, ker bi v končni fazi lahko prišlo do ustavitve trakov.

V tem času je bilo veliko problemov in

DPO najbrž niso stale ob strani. Kaj lahko poveste o njihovem delu in prizadevanju?

Franc Kovač: DPO so se zavzemale za skupne življenjske interese kolektiva kot celote, za uveljavljanje splošno priznanih družbenih norm in načel. Ko se oziramo na prehojeno pot v minulem letu, lahko ugotovimo, da je med drugim tudi aktivnost DPO pripomogla k urejanju odnosov v kolektivu. Lahko trdimo, da ni več zaslediti klasičnega oportunistnega zadržanja do vodstva da se ne gremo več vi in mi, da pri odločitvah bolj sodelujejo samoupravni organi in, da so delavci objektivno obveščeni o dejanskem stanju. V kolektivu se je končno utrdilo prepričanje, da nas ne more rešiti niti moralno, niti materialno-naslanjanje na kakšnega močnejšega „strica“, ter da smo zmožni in dolžni se sami preživeti.

S tem so vsekakor dani osnovni pogoji za normalno delo in za doseganje večje produktivnosti. Zavedamo se, da DPO čaka še precej dela. Prej ali slej bo z združenimi inacionaliziranih zemljišč, potom kupnih in darilnih pogodb itd.). Tako pridobljena stavbna močmi le treba v celoti doseči osnovne cilje nove organiziranosti, to je doseči bolj koordinirano in bolj učinkovito delo. Za doseg tega cilja bo morda treba, če bo tako pokazala praksa, tudi delno dopolniti prvotno začrtano pot.

Doseči bomo morali tudi načelno nagrajevanje po delu, urediti dohodkovne odnose med TOZD, nadalje se bo potreba zavzemati še v naprej, da bo predvsem delavec tisti, ki bo razpolagal s sadovi svojega dela, in to neodvisno od tehnokratskih struktur, ali posrednikov, ki govorijo v njegovem imenu, naposled pa tudi to, da se bo vsakdo zavedal svojih dolžnosti in ne le pravic.

Boris Čerin

ISKRA, Industrija sistemov elektrone in zvez, n.sol.o. 61000 LJUBLJANA, Stegne 11

Po sklepu delavskega sveta delovne organizacije razpisujemo prosta dela in naloge:

1. PREDSEDNIKA KOLEGIJSKEGA POSLOVODNEGA ORGANA,
2. ČLANA KOLEGIJSKEGA POSLOVODNEGA ORGANA ZA PODROČJE INOVACIJ,
3. ČLANA KOLEGIJSKEGA POSLOVODNEGA ORGANA ZA PODROČJE KAKOVOSTI IN TEHNIČNIH PREDPISOV,
4. ČLANA KOLEGIJSKEGA POSLOVODNEGA ORGANA ZA PODROČJE GOŠPODARJENJA,
5. ČLANA KOLEGIJSKEGA POSLOVODNEGA ORGANA ZA PODROČJE SA-MOUPRAVLJANJA IN STIKOV Z JAVNOSTJO,

Poleg v zakonu določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo moralno politične vrline in aktiven odnos do samoupravljanja,
  - da imajo sposobnosti za vodenje poslovanja, organiziranja in vsklajevanja delovnega procesa,
  - da izpolnjujejo pogoje, predvidene za delovne zmožnosti v skladu z družbenim dogovorom o izvajanju kadrovske politike na območju ljubljanskih občin,
  - da imajo 5 let uspešnih delovnih izkušenj, od tega najmanj 3 leta na odgovornih nalogah in opravljenih ter dosežene uspešne rezultate dela,
  - da znajo tuj jezik.
- Kandidati morajo izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
- ad 2. da imajo visoko izobrazbo tehnične, ekonomske ali pravne smeri, ad 2 do 5 da imajo visoko izobrazbo tehnične, ekonomske, organizacijske ali pravne smeri, ki ustreza področju dela.

6. VODJE DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

Za kandidata se zahtevajo splošni pogoji kot zgoraj od 1—5 ter posebni pogoji, da ima visoko izobrazbo ekonomske, organizacijske ali pravne smeri. Mandat traja štiri leta. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite priporočeno v zaprti ovojnici v petnajstih dneh po objavi v časopisu „Delo“ na naslov: ISKRA — Elektrozeve, Stegne 11, Ljubljana, kadrovska služba, z oznako „za razpis KPO“. Kandidate bomo obvestili o izbiri v petnajstih dneh od dneva sklepa delavskega sveta delovne organizacije.

„ISKRA — Industrija sistemov, elektrone in zvez LJUBLJANA, Stegne 11

vabi k sodelovanju

za opravljanje del in nalog v okviru novo organizirane DO namenske proizvodnje in to v TOZD oziroma DSSS na lokacijah Stegne, Tržaška c. 2, Trg revolucije 3 in Horjul, nove sodelavce za nedoločen čas:

1. DIPLOMIRANE INŽENIRJE IN INŽENIRJE ELEKTROTEHNIKE

Za opravljanje del na področju razvoja, tehnologije, priprave proizvodnje, proizvodnje, projektive in inženiringa ter kontrole kvalitete. Od kandidatov zahtevamo primerno delovno usposobljenost, eventualno pa so lahko tudi začetniki. (Lokacija Stegne, Tržaška c. 2, Trg rev. 3, Horjul)

2. ELEKTROTEHNIKE — ŠIBKI TOK

Za opravljanje del na področju razvoja, tehnologije, priprave proizvodnje, proizvodnje, komercialne ter kontrole kvalitete. Od kandidatov zahtevamo primerno delovno usposobljenost, eventualno pa so lahko tudi začetniki. (Lokacija Stegne, Tržaška c. 2, Trg. revolucije 3, Horjul)

3. DIPLOMIRANE EKONOMISTE IN EKONOMISTE

- za vodenje gospodarske priprave proizvodnje;
  - za opravljanje del in nalog referenta za nagrajevanje ter delitev osebnih dohodkov;
  - za uravnavanje ekonomike TOZD;
  - za opravljanje del in nalog referenta za družbeni standard.
- Od kandidatov pričakujemo 2-letno prakso pri podobnih opravilih. (Lokacija Stegne)

4. EKONOMSKE TEHNIKE

Za dela na področju plana oziroma priprave proizvodnje. Od kandidatov zahtevamo vsaj 2 leti delovnih izkušenj pri podobnih opravilih. (Lokacija Horjul)

5. KV GALVANIZERJA

(Lokacija Stegne)

6. KV KLEPARJE (STROJNE KLJUČAVNIČARJE)

(Lokacija Stegne, Tržaška c. 2)

7. KV LIČARJA

(Lokacija Stegne)

8. DELAVCE BREZ POKLICIA

Za dela v mehanskih delavnicah, oziroma galvaniki. (Lokacija Stegne)

Delavcem nudimo primerne osebne dohodke, kakor tudi možnost nadaljnega izpopolnjevanja, v doglednem času pa tudi rešitev stanovanjskih problemov. Kandidati naj vlogo z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA — Industrija sistemov elektrone in zvez, Kadrovska služba, Ljubljana, Stegne 11.

Založba Lipa: Primorska in morje

Ko smo se pogovarjali z direktorjem založbe Lipa Slavkom Sušnikom o njihovem letošnjem programu, nam je najprej povedal nekaj splošnih misli in ugotovitev o nameni in pomenu založbe Lipa za primorsko območje. Tako je poudaril, da se dobro zavedajo, čemu je bila založba ustanovljena prav v Kopru in da je njena dolžnost biti usmerjena v primorsko problematiko tako preteklosti kot sedanjosti in seveda tudi v propagiranju morja, saj je treba Slovencem pregnati kontinentalno miselnost, zlasti ob dejstvu, da imamo zdaj prvič tudi svoj košček morja. Seveda pa je naloga založbe tudi v povezovanju z italijansko, sosedno kulturo, ki jo je treba posredovati slovenskim bralcem ob najbolj odprti meji Evrope.

Ko je Slavko Sušnik govoril na splošno o založbi Lipa in njeni dosedanjih programskih usmeritvi, je poudaril, da so zadnja leta v svojih knjižnih programih dosegali razmerje 50:50 med izvirno in prevedeno literaturo, kar je vsekakor vse pohvale vredno. Dalje so začeli dosledno izpolnjevati svoj dolg do Primorske tako, da so vsako leto vključili v svoj program izbrano delo kakšnega pomembnejšega primorskega politika, znanstvenika, gospodarstvenika ali pisatelja in tako začeli v nekem smislu izdajati panoramo portretov najpomembnejših primorskih Slovencev. To zbirko so začeli z izborom iz del politika in borca Jože Vilfana, nadaljujejo pa jo z Beblerjem in Babičem.

Če že ne bodo mogli izdati vsako leto takšnega primorskega portreta, potem si želijo, da bi izšel vsaj vsako drugo leto. Tako bi radi v to zbirko v bližnji in daljnji prihodnosti zajeli vse pomembne primorske Slovence, ki naj bi bili tako predstavljeni bodisi z izborom svojih člankov, razprav, literarnih del ali pa s spomini.

Slavko Sušnik je tudi poudaril naravnost založbe k problemom morja, ker jim pač čisto fizična lega ob slovenskem morju nalaga tudi to dolžnost, ki o misli založba prav tako načrtno izpolnjevati. In ne navsezadnje je omenil tudi pomembno sozaložniško dejavnost z Založništvom tržaškega tiska v Trstu, ki prav tako povezuje slovenske ljudi in njihovo ustvarjanje na tej in oni strani meje.

Omenili smo že, da namerava založba Lipa letos v svoji zbirki Primorski portreti predstaviti dr. Aleša Beblerja z njegovimi "Spomini", "Spomini" Aleša Beblerja bodo kar zajetna knjiga kakih 360 strani in ne bo v njih prikazano samo avtorjevo delo temveč se v njih zrcali tudi usoda Primorske in njenega boja za osvoboditev.

Druga pomembna knjiga letošnjega programa je vsekakor izdaja izbora iz del Cirila Kosmača z esejem ob pisateljevi 70-letnici, ki pa je, žal ni dočakal. Delo bo založba Lipa izdala skupaj z založbo Mladinska knjiga, uvodni esej pa bo prispevala Helga Glušič. Ob tej priložnosti namerava založba izdati v posebni knjigi tudi doktorsko disertacijo hrvaškega znanstvenika Emila Cesarja o Cirilu Kosmaču.

Zelo pomembno in zanimivo originalno delo letošnjega programa je tudi delo Jožka Humra "Primož Trubar rodoljub ilirski". Primož Trubar je prav gotovo tista eminentna osebnost naše kulturno-politične zgodovine, ki bo vedno pritegovala raziskovalce naše preteklosti pa tudi zanimanje naših bralcev. Čeprav je Trubarjevo delo doživelo vrsto analiz, nam ponuja njegova vsestranska ustvarjalnost še danes množico odprtih vprašanj. Predvsem se poznavalcu te problematike vsiljuje spoznanje, da so tudi naši najvidnejši strokovnjaki osvetljevali Trubarjev opus kar preveč ozko strokovno. Tako je nastala množica temeljitih literarnozgodovinskih analiz, ostajajo pa nezadovoljivo pojasnjeni Trubarjev družbe-

ni pomen in tisti vidiki njegovega delovanja, ki so istočasno vplivali na temeljne premike pri oblikovanju slovenske nacije.

Jožko Humar se je v svojem delu spoprijel prav s temi vprašanji in je osvetlil Primoža Trubarja predvsem s tega vidika. Po večletnem poglobljenem preučevanju te problematike je po letu 1976 objavil o njej vrsto tematsko zaokroženih prikazov v Srečanjih, Obzorniku, Primorskem dnevniku, Primorskih novicah in Primorskih srečanjih.

Delo, ki je pred nami, natančno opisuje Trubarjevo življenjsko pot in njegovo delo. Pri tem obravnava avtor v številnih ekskurzih vse pomembne družbene in kulturne pojave v tedanji Evropi, kar omogoča razumevanje njegovega dela v bistveno drugačni luči, kot smo ga poznali doslej. Pred nami nastaja podoba Trubarja, pomembnega družbenega reformatorja, ki je z izredno občutljivostjo zaznaval premike in silnice v tedanji družbi.

Analiza vrste dokumentov kaže, kako odločilno je pisec prve slovenske knjige vplival na oblikovanje političnih odločitev kranjskih stanov. Pri tem so še posebej skrbno analizirali tisti njegovi pogledi, ki razkrivajo, kako je njegov program enotne cerkvene organizacije južnih Slovanov vodil v nastajanje politične enotnosti današnjih jugoslovanskih narodov, čeprav je ostal tedaj nerealiziran. Pomembno je poudariti, da avtor pri ocenjevanju Trubarjeve družbene osveščenosti nikakor ne pretirava in mu ne pripisuje spoznanj, ki bi presežala njegovo družbeno in razredno determiniranost.

S tega stališča ostaja problematična le interpretacija Trubarjevega odnosa do kmečkih puntov, ki je tudi sicer zbujala pri večini raziskovalcev največ nedorečenosti.

Takšno kritično in objektivno ocenjevanje Trubarjevega dela je bilo mogoče predvsem zato, ker se avtor dosledno opira na marksistično teorijo ter svoje spoznanje izvaja iz izredno poglobljenega poznavanja problematike. Teško bi namreč navedli pomembnejši vir, ki ga avtor ne bi upošteval.

Pri pisanju svojega dela je Humar zasledoval en sam cilj. Hotel je napisati strokovno neoporečno monografijo o prvem slovenskem protestantu, vendar je svoja spoznanja hote podal kar se da nazorno, preprosto in razumljivo, tako da je delo dostopno tudi povprečnemu bralcu. To je dosegel s tem, da je predvsem pri citiranju

opustil običajni aparat znanstvenega dela. Vsi citati so dosledno prevedeni v sodobno knjižno slovenščino, navedba virov pa je skržena na minimum.

Delo je dodan tudi slovarček tistih manj znanih izrazov, ki niso pojasnjeni že med besedilom.

Jezikovna plat dela je skrbno realizirana. Avtor se izogiba težko razumljivim terminom, vsak manj znan izraz pa je pojasnil, ponekod celo preveč dosledno. V besedilu srečamo tudi vrsto stiliziranih stavkov, ki odražajo avtorjevo skrb za jezik.

Slovenski prostor bo s to knjigo, ki bo obsegala kakih 550 strani, obogaten z bistveno novo osvetlitvijo Primoža Trubarja, saj ga je pokazala predvsem v sklopu tedanjih družbenih trenj in ga ocenila kot družbenega delavca. Prav gotovo pa to delo predstavlja danes redke primer strokovno neoporečnega in studioznega dela, ki utemeljeno vnaša precej novosti v naše vedenje.

Naslednje izvirno delo letošnjega programa pa so spomini naše ameriške rojakinje Ane Praček-Krasne pod naslovom "Moja ameriška leta". Pisateljica in družbenopolitična delavka med ameriški Slovenci po prvi svetovni vojni in vse do danes Ana Praček-Krasna je kot izseljenka med našimi rojaki v Ameriki organizirala njihovo družbeno, kulturno in politično delovanje, ustanavljala in urejala njihove časopise, predvsem pa pisala o življenju svojih rojakov v Ameriki in doma, jim prikazovala pravo podobo družbenih sprememb v Jugoslaviji in podpirala novo Jugoslavijo. Pri tem se je povezovala z naprednimi ljudmi, našimi pisatelji in politiki, kot je bil na primer Louis Adamič. Pisala je pesmi, reportaže, novele in drugo krajšo prozo — vse o življenju ameriških Slovencev, ki se iščejo v novi domovini in v njej kdaj tudi uspejo. Govori o njihovem boju za obstanek v velebitnih in rudarsko-industrijskih naseljih, o njihovem domotožju in izginjanju v tujem morju. Njeno takšno delo je trajalo nad petdeset let in traja še danes, ko že več kot pet let živi in dela v Ajdovščini.

Letos praznuje 80-letnico življenja in ob tem jubileju bo založba Lipa izdala izbor njenih spominov in umetniško-publicističnih prikazov Amerike med vojnama in po drugi svetovni vojni in predvsem seveda prikazov življenja ameriških Slovencev.

Dragocenejši del tega izbora se skriva v avtoričinem osebnem pričevanju, pisanem v obliki spominov na delo v družini, časopisih, političnem življenju naših rojakov, prav tako pa ne gre prezreti umetniških črtic in novel, ki so vgrajena med spominске zapise.

D.Ž.

ČASOPISNE NOVICE

V sobotni prilogi Dela je bil natisnjen aktualen pogovor s predsednikom KPO SOZD Iskra Antonom Stipeničem. Pogovor je zajemal letošnjo izvozno strategijo Iskre po eni plati in po drugi, omejene možnosti za naš uvoz surovin in reprodukcijskega materiala.

Okvaro na novi avtomatski telefonski centrali v Konjarniku, ki je povzročila precej glavobola novim telefonskim naročnikom iz tega predela Beograda, so naposled odkrili in popravili naši strokovnjaki skupaj s strokovnjaki beograjskega PTT. Okvara je tičala tam, kjer so jo najmanj pričakovali — v markerju, piše beograjska Politika—ekspres.

Tudi beograjske Večernje novosti pišejo, da bo Iskrina tovarna radijskih sprejemnikov v Sežani v drugem polletju prenehala s proizvodnjo običajnih radijskih sprejemnikov in izdelovala poslej samo eno vrsto in sicer Hi-Fi sprejemnike. Iskra se je odločila za ukinitve proizvodnje zaradi izgub pri sprejemnikih, višjih cen pa ji niso odobrili.

Decembra 1896. leta so v Mariboru še v takratni Avstro-Ogrski že uvedli javni telefonski promet. Leta 1929 so v Mariboru že vključili v promet novo avtomatsko telefonsko centralo, celih 40 let kasneje, to je leta 1969 je bila glavna avtomatska telefonska centrala v Mariboru priključena na ljubljansko tranzitno centralo. Četrta mejnik v zgodovini razvoja mariborskega telefonskega prometa pa bo konec 1982. leta, ko bo pričela delovati nova Iskrina telefonska centrala vrste metaconta 10 C, s katero se bo število telefonskih priključkov povečalo skoraj na 70 tisoč, oz. za 83 % — piše mariborski Večer.

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je naša država v februarju izvozila izdelkov v vrednosti 12.826 milijonov dinarjev, oz. v januarju in februarju skupaj 26.753 milijonov. V primerjavi s istim obdobjem minulega leta je to povečanje za 47 odstotkov. Od republik je največji porast, to je 87 % dosegla Slovenija, najmanj pa Črna gora. Največji uvoz je imela v februarju: Vojvodina v primerjavi z lanskoletnim februarjem kar za 92 % večji. Od panog je največji izvoz zabeležila industrija skupaj z rudarstvom, pretežni uvoznik pa je bilo kmetijstvo.

Delo je izvedlo anketo glede humane proizvodnje. Sodelovali so številni predstavniki slovenske industrije, med njimi Marjan Šifkovič, vodja tehnološko analitiškega oddelka v Elektromehaniki. Njegove besede je Delo objavilo na prvem mestu:

"Vnaši delovni organizaciji smo bili med prvimi, ki so uvedli delo na tekočem traku. Zaradi tega pa smo tudi med prvimi občutili negativne posledice takega dela in ga zaradi tega, kjer le moremo, opuščamo. Tako lahko rečem, da intenzivno ujevamo tako imenovano individualno integrirano delovna mesta. To pomeni, da delavci ne opravljajo le ene delovne operacije, ampak več zaporednih procesov in imajo tako boljši pregled nad tem, kaj delajo. Končno pa tudi niso v neposredni odvisnosti od drugih delavcev. Menim torej, da v našem kolektivno skrbimo za bolj humano proizvodnjo, vendar pa humanizacija proizvodnje ni enkratno dejanje, je proces, ki zahteva nemajhne napore posameznih delovnih organizacij pa tudi družbe v celoti."

Novinar Peter Colnar je napisal v ljubljanskem Dnevniku obširen članek z naslovom "Stabilizacija je boj, ne beseda", v katerem odkriva Iskrine izkušnje z zunanjetrgovsko dejavnostjo. Članek temelji na besedah predsednika KPO SOZD Antona Stipeniča in predsednika poslovnega organa Iskre Commerce Ilje Mediča, ki sta jih izrekla ob nedavnem obisku sekretarja predsedstva CK ZKS Franca Šetinca v Iskri.

V članku je poudarjena naslednja izjava:

"V Iskri ocenjujejo, da so v Jugoslaviji tolikšne razprave o zunanjetrgovinskem sistemu predvsem zaradi interesov uvoznikov. Izvoznikov se malo sliši. Uvozniki se borijo za svoje pravice in zaslužek. Veliko problemov je zaradi nerealnega tečajja dinarja z ozirom na tujo valuto. To izkoriščajo uvozniki, ki lahko ustvarijo približno 30 % dohodka brez dela. Da to drži, potrjuje "divji devizni trg", na katerem je dinar približno 30 % manj vreden..."

Niške Narodne novine poročajo, da je povsem nerazumljiv odlok, po katerem bo naša država uvozila letos 20 tisoč televizorjev v barvah. Pri tem citirajo, da bodo samo v EI izdelali letos 70 tisoč televizorjev in da bo še domačih preveč.

Mariborski Večer poroča, da bi v krajevni skupnosti Kog, ki deluje v okviru ormoške občine, radi pridobili telefonsko napeljavno. Številnim interesentom pa je precej popustila volja, ko so izvedeli, da bi prispevek za telefonski priključek veljal 50 tisoč dinarjev.

Ob kulturnem prazniku je bila v Telekomunikacijah na Laborah razstava likovnikov. Dela za razstavo je izbral dr. Cene Avguštin, ki je ob kratki oceni del posameznega razstavljalca povedal, da je to ena od najbolj obetavnih in uspešnih skupin pri nas. Poudaril je, da kakovost in pestrost del kaže na delovno zavzetost članov društva likovnikov Iskre.

Gospodarstvo niške regije v Srbiji je ustvarilo lani za 157 milijonov dinarjev nepokritih izgub. Izgubo 32 milijonov dinarjev je prikazala tudi široka potrošnja Elektronske industrije, vendar je pokrita.

Čeprav so se cene posameznih gospodinskih aparatov še pred nedavnim povečale, se spet govori o novi podražitvi. To pot naj bi se gospodinski aparati podražili za 30 %. Vest so posredovale prodajalne specializirane za belo tehniko, objavila pa jo je spletska Slobodna Dalmacija.

"Obilica vsakodnevnih preglavic je marsikateremu proizvajalcu izgovor za to, da ne razmišlja o svoji dolgoročni usmerjenosti na tuja tržišča. Mnogi še ne vedo, kaj bodo svojim partnerjem ponudili čez nekaj mesecev, še manj pa o tem, kaj bodo prodajali na tuje v naslednjih letih. Redke so delovne organizacije z izdelano dolgoročno izvozno strategijo, med katerimi v tem pogledu prednjačijo veliki sistemi, kot so Iskra, Gorenje in Slovenijales", piše ljubljanski Dnevnik.

Teleks je objavil obširen poljudno znanstveni članek o halografiji z naslovom "Predmeti iz svetlobe." O halografiji kramljata z novinarjem Teleksa inž. Jože Petkovek in inž. Karel Ranker iz Iskre — Centra za elektrooptiko.

Delegati sežanske občinske skupščine so sprejeli resolucijo o izvajanju družbenega plana za letošnje leto. Tako naj bi v sežanski občini družbeni proizvod letos porasel do 6 % kar je nad predvidenim republiškim poprečjem, hkrati pa naj bi zaposlovanje v občini letos poraslo le za 1,7 %. Med naložbami v gospodarstvu so delegati dali prednost v resoluciji le Iskri in Cimosu, pišejo Primorske novice.

Zbral in uredil Marjan Kralj

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega ata

JAKOBA FRELIHA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD TEA — linija telefonskih vložkov za izrečeno sožalje, poudarjeni venec in denarno pomoč

žalujoča hčerka Marija z družino.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta

FRANCA FLORJANČIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD ATC, MN in ERO za izrečeno sožalje, poudarjene vence, denarno pomoč ter spremstvo na njegovi zadnji poti vsi njegovi.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta

IVANA VEHARJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem, ki so ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala sindikatu Iskre Elektromehanike za poudarjeni venec.

sin Janez, hčerki Berta in Slavka z družinami

Ob smrti naše drage mame

Marije LAVTAR

se zahvaljujemo za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti sodelavcem TOZD Orodjarna Kranj in TOZD ATC Labore GPP

sin Peter in hčerka Olga z družinami

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

— V.d. glavni urednik Otmar Zorn, odgovorni urednik: Dušan Željčev, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar — kolumnist Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Marko Rakušček (Avtoelektronika), Boris Čerin (DO Elektrozveze) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Trg revolucije 3, tel.: 324-061, 324-261. — Tisk: — Časopisno tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Prebrali smo za vas

Verjetno bi si znani partizanski in tudi kasnejši profesionalni fotoreporter Edi Šelhaus ne mogel izbrati boljšega naslova za svojo knjigo, kajti stotinka sekunde pomeni tako v fotografiji kot človeški karieri lahko mnogokrat zelo veliko, celo največjo srečo.

V uvodnih besedah k svoji knjigi "stotinka sreče" pravi Šelhaus, da ga je k temeljitejši raziskavi usod angloameriških letalcev, ki so se s padali med vojno spustili na naša tla pravzaprav vzpodbudil slučaj, ko je po novinarski dolžnosti zbiral podatke na Notranjskem pa je ob tem zvedel za dogodek iz minule vojne, ki se mu je zdel zanimiv in vreden raziskave. Šlo je za neko zavezniško letalo—letečo trdnjavo — ki je strmoglavilo na tem območju.

Vaščani so mu omenili, da se je nekaj članov posadke ubilo, ostali pa so se rešili. Kako so se rešili, kakšna je bila nadaljnja njihova usoda? Ko je torej naš avtor zvedel za to zgodbo, jo je napisal in tudi objavil kot fotoreportažo. Odmev nanjo je bil velik in tako je začela prihajati na uredništvo vrsta poročil, podatkov in pričevanj o še bolj zanimivih dogodkih iz minule vojne.

Edija Šelhaus pa je pri vseh teh raziskavah vedno zanimal tisti prvi stik — pogostokrat odrešilna stotinka časa — ki sta ga navezala rešitelj in rešenec. V mnogih primerih je ta delček sekunde pomenil srečo za človeka v stiski. Na žalost pa ni bilo vedno tako, rešitelji so bili za stotinko prekasni.

Tako je torej začel naš avtor z obsežno in dolgotrajno raziskavo, ki se je začela sicer dokaj pozno, vendar še vedno ne prepozno, kajti številne priče in rešitelji kot rešenci so medtem pomrli, pri tem pa je moral Šelhaus seveda v lovu za podatki in pričami večkrat prekrizariti našo ožjo domovino po dolgem in počez pa tudi v zamejstvo ga je vodila pot.

Na ta način smo z njegovo knjigo dobili zanimivo, pestro in tudi napeto pričevanje o neki specifični podobi našega narodnoosvobodilnega boja, ki doslej še ni bila tako sistematično in novinarsko zagnano obdelana, čeprav so o tem obstajali dokumenti in tudi ustrezna pričevanja. Dejstvo je namreč, da so samo na območju, na katerem delovale slovenske partizanske enote, borci in aktivisti rešili na stotine angleških, francoskih, kanadskih in poljskih vojni ujetnikov, poleg njih pa še nekaj sto zavezniških letalcev, ki bi sicer prišli v roke sovražniku, njihova usoda pa bi bila negotova.

V delovna taborišča po Italiji, Avstriji in pri nas v Sloveniji so nacisti pripeljali tudi na tisoče ujetnikov, pripadnikov raznih narodov Sovjetske zveze. Mnogi med njimi so izkoristili prvo priložnost, ki se jim je ponudila, da so se povezali s slovenskimi partizani in se pridružili boju proti nacizmu. Tudi o takšnih primerih konkretno in zvesto pripoveduje Šelhaus v drugem, manj obsežnem delu svoje knjige pod vojno spustili na naša tla pravzaprav vzpodbudil slučaj, ko je po novinarski dolžnosti in zato nosi tudi naslov Letalci. Prvi del knjige vsebuje petindvajset zgodb — reportaž, ki pa so vsaka zase dokumentirane, opremljene z ustreznimi fotografijami in nam nazorno ter plastično ozvevajo to svojevrstno poglavje iz minule vojne, ko se ima marsikateri zavezniški letalec zahvaliti našim, slovenskim ljudem, da je danes še živ, pa čeprav je pristal na naših tleh tudi s hudimi poškodbami.

Knjigo je izdala založba Borec v Ljubljani v opremi Matjaža Vipotnika.

D.Ž.

ŠKOCJANSKE JAME — SLAVNIK — SOCERB

Planinska sekcija Iskre Elektromehanike bo priredila v nedeljo, 13. aprila 1980 zelo zanimiv izlet v podzemni svet Škocjanskih jam, na Slavnik in Socerb.

Odhod avtobusa izpred kranjskega hotela Creina bo ob 6. uri zjutraj, po potrebi pa bo imel postanek tudi v Ljubljani.

Najprej si bomo ogledali Škocjanske jame (2 uri) in nato nadaljevali pot z avtobusom do vasi Markovščina, ki je izhodišče ture na Slavnik (1018 m — 3 ure). Sestopili bomo v Podgorje, kjer bo čakal avtobus in nas popeljal na ogled znamenitega Socerba. Če nam bo dovoljeval čas, si bomo ogledali še bližnje Svete jame. V Kranj se bomo vrnili med 20. in 21. uro. Ne zamudite izredne priložnosti za ogled lepote kraškega sveta pod strokovnim vodstvom jamarja — prof. Planine.

Prijave in vplačila za vožnjo (50 din) sprejema Volga Pajkova, tajništvo TOZD ERO, tel.: 2822—do srede, 7. aprila

OBVESTILO

Obveščamo vse likovnike ISKRE, da bomo tudi letos organizirali razstavo v avli PPC v Ljubljani. Ob tej priliki bomo izdali katalog — zato prosimo, da oddaste dela, opremljena za razstavo, in svoje podatke za katalog do konca aprila na sindikatu Elektromehanike v Kranju ali v šolskem centru Iskra pri Jožetu Volariču. Dela bodo žirirana, zato morate oddati vsaj tri. S temi deli bomo obiskali nekatere kraje in delovne organizacije.

Pričakujemo vaše sodelovanje!

Za odbor predsednik
Jože Volarič

RAZPIS ZA VODNIKE ČOLNOV

Področje za rekreacijo, ISKRA INVEST SERVIS, Ilirska 27, Ljubljana, organizira tečaj za vodnike čolnov — gliserjev.

Tečaja se lahko udeležijo vsi tisti, ki so že dopolnili 18 let. Teoretični del tečaja bo v Ljubljani (kraj in čas kasneje določen) in predvideva približno 30 ur predavanj. Praktični del bo v Kopru. Zaželeno je, da imajo tečajniki šoferski izpit, zaradi česar položena izpita iz prve pomoči.

CENA tečaja:
teoretični del: 350,00 din
praktični del: 350,00 din

V ceni je že vračunan strokovni material, ki je potreben za nemoten potek tečaja.

Stroške tečaja lahko poravnate na blagajni Iskra Invest Servis, Ilirska 27, Ljubljana.

Rok za prijave je do 10. aprila 1980.

V kolikor ne bo zadostnega števila prijavljenih tečaj odpadde.

Vse ostale informacije dobite po telefonu: 325-587 (Vili Tekavec).